

Mladi za napredek Maribora 2011

28. srečanje

VOLKOVI V SLOVENIJI

(biologija)

Raziskovalna naloga

Februar, 2011

KAZALO

Stran

POVZETEK.....	4
UVOD.....	5
1. Pomen volka v ekosistemu.....	5
2. Sistematika.....	5
3. Biologija volka.....	6
3.1. Opis.....	6
3.2. Hrana.....	7
3.3. Razmnoževanje.....	8
3.4. Življenjski prostor.....	9
3.5. Način življenja.....	10
3.6. Razširjenost.....	11
3.7. Volk v Sloveniji.....	12
4. Volk in človek.....	14
4.1. Napačne predstave o volku v preteklosti.....	14
4.2. Kako bi vam predstavili volka pred sto leti.....	16
5. Projekt SLOWOLF.....	17
5.1. Predstavitev projekta.....	17
5.2. Cilji projekta.....	18
5.3. varovanje drobnice.....	19

6. Volk je zaščiten in ogrožena živalska vrsta.....	20
NAMEN IN CILJI NALOGE.....	22
HIPOTEZE.....	22
METODE DELA.....	23
REZULTATI.....	24
1. Anketa.....	24
1.1. Rezultati ankete.....	50
2. Volk- osebna izkaznica.....	51
3. Zgodba o volku.....	55
4. Intervju z lovcem.....	56
SKLEPI IN UGOTOVITVE.....	58
ZAHVALA.....	60
VIRI IN LITERATURA.....	61
PRILOGE.....	62

POVZETEK

Volk (*Canis lupus*) je simbol neokrnjene narave, kot plenilec je pomemben člen v prehranjevalni verigi, ogrožen in človeku ni nevaren. Cilj najine naloge je, da bodo otroci spoznali pravo podobo volka v naravi in ovrgli nekatere napačne predstave o njem.

Z anketo sva izvedela, da velika večina učencev ve, da volkovi živijo v Sloveniji, da lahko živijo v gozdovih, goratih predelih, prerijah, in polpuščavah, trije (1,8%) pa mislijo, da tudi na travnikih. Večina učencev ve, da se prehranjujejo s srnjadjo, z mrhovino in tudi domačimi živalmi.

Izmed vseh 165 anketiranih učencev jih 63,6 % jih meni, da so volkovi v naravi nevarni, ker so krvoločni in napadalni. 36,4% učencev pa meni, da volkovi niso nevarni, saj se bojijo človeka; so potrebni v naravi, tako kot druge živali. Večina učencev je prepričana, da volkovi niso takšni, kot v pravljicah, saj jedo druge živali, da preživijo in izogibajo človeka . Le 6,3% učencev 5. in 6. razredov pa meni, da so v resnici takšni, kot v pravljici Rdeča kapica, ker je volk groba žival, ki lahko ubije človeka. Učencem, ki so videli volka v živalskem vrtu, se je zdel miren, tulil je okrog, ležal, lenaril, nekaterim pa nevaren, z velikimi zobmi. Da ne bi več zamenjevali volka kot iz pravljice Rdeča kapica, sva za učence zapisala osebno izkaznico volka, z njegovimi značilnostmi, pomenom v naravi in ogroženostjo. Napisala sva tudi pravljico, v kateri volk nima krvoločnih lastnosti.

UVOD

VOLK (*Canis lupus*)

1. POMEN VOLKA V EKOSISTEMU

Volk (*Canis lupus*) ima kot plenilec pomembno vlogo v naravi, je pomemben člen biotske raznovrstnosti ter ni nevaren človeku.

Volkovi spadajo med zveri, s katerimi se ohranjajo številne druge živalske vrste. So najinteligentnejša skupina v živalskih skupnostih. Če želijo preživeti, se morajo pravočasno umakniti pred človekom, morajo biti spretnejši in pametnejši od vrst, ki predstavljajo plen.

Z njegovim varovanjem varujemo tudi druge živali. Ogroža ga nezakonit lov, gradnja naselij, cest in železnic na območju, kjer živi. Volk (*Canis lupus*) je simbol neokrnjene narave in družbe, ki spoštuje vse oblike življenja. Na Rdečem seznamu ogroženih živalskih vrst je že od leta 1976, popolnoma pa od leta 1993.

Veliki plenilci so bistvenega pomena za ravnotežje v ekosistemih. Povsod, kjer so bili iztrebljeni, se je populacija njihovega plena čezmerno namnožila. V Sloveniji sodi problem preštevilne parkljaste divjadi med ključne dejavnike, ki ogrožajo gozdove (Proteus 4/60, stran 172-176).

2. SISTEMATIKA

Volk (*Canis lupus*)

Debilo: vretenčarji (*Vertebrata*)

Razred: sesalci (*Mammalia*)

Red: zveri (*Carnivora*)

Družina: psi (*Canidae*)

Rod: volk (*Canis*)

Vrsta: volk (*Canis lupus*)

Slika1: Volk pozimi

http://www.volkovi.si/images/stories/Anamarija/slowolf_izjava%20za%20medije_17-08-2010.pdf

3. BIOLOGIJA VOLKA

3.1. OPIS

Volk (*Canis lupus*) spada v skupino psov, v kateri je tudi največji predstavnik. Njegov videz je skoraj vsem dobro znan. Ima značilno koničast gobec, poševne oči ter razmeroma visoke in pokončne uhlje. V njegov vrat in prsi je zelo močan. Rep dolg približno za polovico njegovega trupa z glavo in je povešen. Ima dolge noge in je dober in vztrajen tekač.

Pri hoji stopa le po prstih. Ima pa tudi močne kremplje, ki jih ne more vpotegniti v šapo, zato so zaradi stalnega stika s podlago topi in kratki. Prva stopala imajo pet prstov, zadnja pa samo štiri.

Zobovje je prilagojeno prehranjevanju z mesom in v gobcu skriva 42 stalnih zob. Značilni so daljši podočniki s katerimi zgrabi in usmrti plen. Kožuh je rumeno rjav z sivim nadihom. Pozimi, ko se njegova dlaka spremeni so sivi toni bolj izraženi.

Za razliko od drugih psov ima na podlakti 10 cm dolgo 2cm široko črno progo.

Slovenski volkovi tehtajo v povprečju 38,9 kilogramov volkulje pa 34,2 kilograma, kar je v primerjavi s tistimi s Poljske veliko manj saj tisti dosežejo tudi do 72 kg. Tudi telesne dimenzije le teh so veliko večje. Boris Kryštufek, Sesalci. Prirodoslovni muzej Slovenije, 1991) (www.volkovi.si) (www.arso.gov.si/narava/poro) (www.ekogenca.si)

Slika 2: V Sloveniji v zadnjih 100 letih niso zabeležili napada volka na človeka

http://www.ekogenca.si/wp-content/uploads/2011/01/wolf_20100727_1803295641.jpg

3.2. HRANA

V Sloveniji pleni v glavnem jelenjad, srnjad, divje prašiče, dopolnilno se hrani tudi z mrhovino, manjšimi vretenčarji, nevretenčarji in celo hrano rastlinskega izvora. Priložnostno napada domače živali, predvsem drobnico.

Dnevno potrebuje približno 3 do 5 kg mesa. Naenkrat lahko sprejme celo do 10 kg hrane, ima pa to možnost, da lahko tudi brez nje dolgo zdrži.

Plen izčrpa po dolgem lovljenju. V teku dosežejo hitrosti od 56 do 64 km/h. S tem načinom lova izčrpa veliko živali v slabši telesni pripravljenosti. Zato je volk izredno pomemben pri selekciji velikih parkljarjev.

Pri iskanju hrane lahko volčji trop naenkrat prepotuje 40-70 km. Pri tem jim je v veliko pomoč izjemen sluh in dobro razvit voh. Poznano pa je, da so v eni noči premagali tudi že veliko večje razdalje(160km). (Boris Kryštufek, Sesalci. Prirodoslovni muzej Slovenije, 1991) (www.volkovi.si)

Slika3: Med iskanjem hrane

<http://www.gea-on.net/clanek.asp?ID=103>

3.3. RAZMNOŽEVANJE

Parjenje poteka od sredine januarja do sredine marca. Parijo se samo enkrat letno. Pri vsakem tropu pa velja pravilo da se pari samo vodilni par. Volkulja nosi mladiče 62 do 64 dni, skotijo pa se v brlogu.

Največ legel v Sloveniji je aprila. V enem leglu je približno 5-8 mladičev. Ti so ob rojstvu še slepi in porasli s kratko in temno dlako. Po osmih tednih mladiči že zapustijo dom in se osamosvojijo, spolno pa dozorijo šele pri 22 mesecih. Okoli 40-50% volkov pogine že v prvem letu življenja.

Volkovi imajo zelo izrazit družinski čut. Par, ki ima skupaj mladiče, je močno povezan med seboj, zlasti v času kotenja. Mladičem prinaša hrano sprva samec, kasneje pa tudi samica.

Pozno jeseni se trop z mladiči prvič odpravi na lov. V kratkem obdobje 10-12 mesecev mladiči odrastejo, pri dveh letih pa spolno in socialno dozori.

Slika 4 : 40-50% volkov umre v prvem letu življenja

http://www.volkovi.si/images/stories/Anamarija/fiksne/napovedniki_akcij.jpg

3.4. ŽIVLJENJSKI PROSTOR

Volk živi v zelo različnih tipih habitata in se je zmožen prilagoditi na zelo različne, celo ekstremne razmere. V Ameriki ga najdemo na prostranih območjih tundre, v prerijah, pol puščavskem svetu, gorah in severnih gozdovih, v Aziji v tundri, tajgi, stepah, pol puščavah, v višje ležečih krajih.

V Sloveniji so najpogostejši v gozdovih bukve in jelke, ki poraščajo obsežna gorska območja Dinarskega krasa. Velikost teritorija volka je odvisna od števila volkov na nekem območju. Volkovi so teritorialna vrsta živali zato vsako krdelo vedno brani svoje ozemlje pred volkovi iz drugih tropov.

Sezonska razširjenost volka je odvisna predvsem od imigracij plena. Če je le mogoče, se gibljejo po lahko prehodnih območjih. Zato v Sloveniji pogosto opazimo njegove sledi na traktorskih in gozdnih poteh.

Slika5: Kožuh je rumeno rjav s sivim pridihom

<http://www.gea-on.net/galerija.asp?Foto=38&ID=18>

3.5. NAČIN ŽIVLJENJA

Volkovi so teritorialne živali in vsako krdo aktivno brani svoj teritorij pred volkovi iz sosednjega tropa. Meje teritorija so označene z vonjalnimi izločki in oglašanjem. Notranja raba teritorija je različna znotraj leta, odvisna pretežno od ponudbe plena in reprodukcijskih aktivnosti.

Volkovi skoraj vedno živijo v tropih (razen kakšnih klatežev). Trop ima lahko od 2 do 20, v največ primerih od 5 do 8 živali. Dominanten je roditeljski par, ostali člani tropa pa so ponavadi njuni potomci oziroma sorodniki. Imajo pa tudi strogo določeno hierarhično

lestvico. Najmanjši teritorij, ki volku nudi osnovno preživetje naj bi meril vsaj kakšnih 25 kvadratnih kilometrov.

V času kotitve mladičev se zadržujejo v okolici brloga, kasneje je razpršenost po teritoriju večja, vedno pa obstajajo poti in mesta, kjer se volkovi raje ter pogosteje zadržujejo. (Boris Kryštufek, Sesalci, Prirodoslovni muzej Slovenije, 1991), (www.volkovi.si)

Slika6:Iztok Bončina- Volk

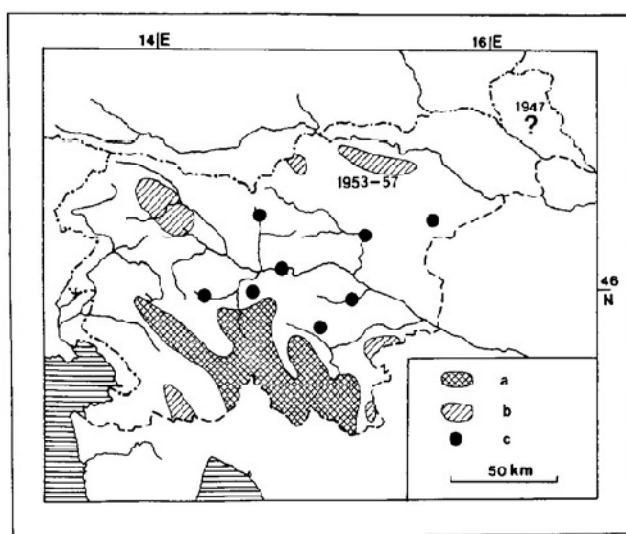
http://junior.si/images/uploads/ucitelji/priloga_februar.pdf

3.6. RAZŠIRJENOST

Volk je eden najbolj razširjenih sesalcev na svetu. Prvotno je poseljeval večino Evrazije do Indije in Kitajske na jugu. V 19. in 20. stoletju so volka iztrebili iz celotnega centralnega in severnega dela Evrope.

V zadnjih dveh desetletjih se populacije krepijo in naravno širijo ter ponovno pojavljajo na območjih, kjer so že izumrle. Danes so najbolj številčni v Romuniji, Bolgariji, na Poljskem in na njenih vzhodnih sosedah, v treh manjših subpopulacijah jih najdemo na Iberijskem polotoku, Skandinaviji in Italiji oziroma Franciji.

(Boris Kryštufek, Sesalci. Prirodoslovni muzej Slovenije, 1991), (www.volkovi.si).

Slika 154: Razširjenost volka (*Canis lupus*) v Sloveniji. a – največje območje stalne poseljenosti; b – območje občasnega pojavljanja; c – klateži.

Slika7: Razširjenost volka v Sloveniji. a) največje območje stalne naseljenosti, b) območje občasnega pojavljanja, c) klateži (Kryštufek, Boris: Sesalci Slovenije. Prirodoslovni muzej Slovenije, 1991.)

3.7. VOLK V SLOVENIJI

Volka so v Sloveniji velikokrat poskušali iztrebit zaradi škode ki jim jo je povzročal, a povsem iztrebljen ni bil nikoli.

Začetek 20. stoletja je bil za volka kot boj za obstanek, saj je bil po vsej Sloveniji stalno preganjan in zelo redek. Leta 1909 je bila na volkovo srečo nagrada za njegovo glavo odpravljena, zaradi tega, ker so bili že precej zatrti. Velik vpliv za Slovensko populacijo so nedvomno imeli zimski imigranti, ki so prišli s Hrvaške in so prečkali mejo z Slovenijo med Snežnikom in Brodom na Kolpi. Volkovi na Kočevskem in Snežniškem so postajali vedno pogostejši po koncu prve svetovne vojne.

Pred letom 1940 je bil volk stalen le na nekaterih območjih Slovenije. Na Rogu, Kočevski gori, Gotenški gori, Veliki gori in na Snežniku, pojavljali pa so se tudi na Javornikih. Po drugih delih Slovenije se je pojavljal predvsem zaradi hrane. Na Brkinih so ga privlačile predvsem črede drobnice, kjer je bil tudi zadnji veliki pregon.

Volkovi so se pojavljali tudi na Pohorju, kot pravijo nekatera pričevanja. Pred letom 1940 je število volkov močno nihalo. V teh letih je bilo tudi število padlih volkov zelo različno. Tako je na primer leta 1921 na Kočevskem polju padlo 13 volkov, v letih 1932 in 1933 pa ni bil ubit niti en sam.

Po drugi svetovni vojni pa vse do sredine 60. let se je volk širil. Klateži naj bi prišli celo do Prekmurja. Naselil se je v Beli Krajini in na Gorjancih. V letih 1953-1957 se je tudi po Pohorju klatil trop šestih volkov, ki pa je bil iztrebljen. Klateži so se priklatali skoraj v vse dele Sloveniji, kjer pa so bili v večini primerov iztrebljeni.

Zaradi sistematičnega uničevanja, ki je bilo ponekod zelo dobro organizirano (zlasti na Kočevskem) pa je volk začel vse bolj izginjati. Zaradi množičnega ubijanja je bil volk ob koncu 50. let že razmeroma redek.

Stanje pa se je do uvedbe nove stimulacije leta 1962 še naprej slabšalo. Tako se je volk stalno obdržal le na nekaterih delih Slovenije, kot so Kočevsko in Snežniško območje, Nanos ter Trnovski gozd.

Odkar je popolnoma zavarovan, njihova številčnost narašča.

Danes naseljuje predvsem Kočevsko in Notranjsko, od koder prehaja v SZ Slovenijo. Po ocenah strokovnjakov jih sedaj v Sloveniji živi približno 70 do 100. (<http://www.volkovi.si/sl/o-volkovih/biologija>)

4. VOLK IN ČLOVEK

4.1. NAPAČNE PREDSTAVE O VOLKU V PRETEKLOSTI

Tudi v Evropi sta se strah in sovraštvo pred volkovi nadaljevala še v čas, ki je že zdavnaj opravil s srednjeveško miselnostjo. Pregovor Človek človeku volk ni niti danes nobena redkost, prav tako ne pravljica o Rdeči kapici, O volku in sedmih kozličkih in pravljica O treh prašičkih in podobne.

V 18. in 19. stoletju so se uničevanja volkov lotili sistematično in z vsemi sredstvi, še vedno trdno prepričani, da delujejo v korist človeštva, živine in divjadi.

Volkove so lovili v pasti, jih zastrupljali, streljali, iskali legla in kruto pobijali mladiče, vse z enim samim ciljem, da bi jih iztrebili. Šele ko je številčnost populacije upadla na kritično mejo, so se pojavila prva razmišljanja o pozitivni vlogi volka in njegovem pomenu za ravnovesje v naravi. (Proteus 4/60)

Ilustrirala Marlenka Stupica
Zlata čebelica, Mladinska knjiga, Ljubljana 2003

Slika11: Pravljica o Rdeči kapici

Kljub temu (ali prav zaradi tega) mu je v preteklosti pripisal temačne lastnosti, celo povezanost s hudičem, že kot otroke pa so nas o njegovi 'zlobi' učile pravljice kot je Rdeča kapica in Volk in sedem kozličkov. To sovraštvo do volka je temeljilo predvsem na konkurenci, ki jo je človeku predstavljala pri prehranjevanju – najprej lovu na divjad, kasneje pa neizbežno z napadi na domače živali.

Ker človek seveda nikdar ni prenesel tekmovanja z 'manj razvitimi in manj pomembnimi vrstami' in je toleriral le tiste, ki mu niso predstavljali nikakršne konkurence in nevarnosti, se je preprosto odločil, da volka iztrebi. (Proteus 4/60)

Še danes se ljudje niso otresli stereotipov o zvereh. Že otrokom prebiramo pravljice, basni in živalske pripovedke, ki so po navadi polne pričevanj o volčjih grozodejstvih in dobrodušnih medvedih.

Njihove lastnosti se zrcalijo v poimenovanjih pa tudi v številnih pregovorih. Odraslim množična občila rada postrežejo s senzacionalnimi novicami o zvereh. Tudi tako se stoletja stari stereotipi prenašajo naprej. (<http://www.gea-on.net/clanek.asp?ID=103>)

Slika12 : Volkove so v 18. in 19 stoletju lovili v pasti, jih zastrupljali, streljali.

<http://www.volkovi.si/multimedia/sporocila-ze-medije>

4.2. KAKO BI VAM PREDSTAVILI VOLKA PRED STO LETI?

Med zvermi je najhujši volk. Je strahovito požrešen in tudi zelo krvoloč. Pri hrani ni izbirčen. Žre miši, kače, žabe in podobno golazen. V gozdu najraje zasleduje srne. Še posebej ga mikajo ovce.

Pred volkom niso varne v staji, saj se vanjo prikrade celo skozi streho in nato mori, dokler je kaj živega. Napade kravo ali celo konja. Nevaren je tudi ljudem. V hudi lakoti se loti mrhovine in celo mrliča. V sili mu pridejo prav lastni potomci in slabotnejši sovrstniki. Najhuje je pozimi. Takrat se roparska drhal zbere v velike tolpe. Na svojem roparskem pohodu pomorijo vse, kar je živega.

V zimskih nočeh se po pokrajini razlega strašno tuljenje in zavijanje, ki vznemirja domače živali, pa tudi živali v gozdu. Ljudje ne morejo spati, saj jim strah in groza lezeta do kosti. Gorje popotniku, ki se sreča s tolpo volkov. O nesrečnih posledicah se je mogoče prepričati tudi v časopisju. (<http://www.gea-on.net/clanek.asp?ID=103>)

Vendar se dajo dobiti od volka tudi nekatere koristi. Uplenitelju pripada nagrada - povračilo za trud in napor, ki ga zahteva lov na volkove. Iz kožuha je moč izdelati toplo oblačilo. Nekaj se da zaslužiti tudi s prodajo volčjega mesa, ki pozdravi prenekatero človeško in tudi živalsko bolezen. Še posebej pripravno pa je meso kot dodatek h krmi za domače živali - te postanejo bolj ješče in hitreje pridobivajo pri teži. (<http://www.gea-on.net/clanek.asp?ID=103>)

Slika13: Od 40-50%volkov propade v prvem letu življenja

<http://www.volkovi.si/sl/o-volkovih>

5. PROJEKT SLOWOLF

5.1. PREDSTAVITEV PROJEKTA

Če torej hočemo velikost populacije volkov v Sloveniji ohraniti na trenutni ravni, bo v prihodnje nujno pričeti za uvajanjem učinkovitih metod za zaščito človekovega premoženja. Na ta način bomo povečali strpnost ljudi do volkov, kar bo pripomoglo k ohranjanju te karizmatične zveri v Sloveniji.

Plenjenje drobnice predstavlja pereč problem pri ohranjanju volka v Sloveniji in otežuje sobivanje volka in človeka. Zmanjšanje konfliktov - plenjenja domačih živali je nujno za dolgoročno ohranitev vrste.

Enega od vzrokov za pogostejše plenjenje drobnice so lahko tudi majhne gostote naravnega plena. Glavne naravne plenske vrste volka v Sloveniji so rastlinojedi parkljarji, predvsem jelenjad in srnjad (<http://www.volkovi.si/sl/o-volkovih/osebne-izkaznice-volkov>).

Slika 8: S telemetrično ovratnico opremljen volk Brin

<http://www.volkovi.si/sl/o-volkovih/osebne-izkaznice-volkov>

5.2. CILJ PROJEKTA SLOWOLF

Cilj projekta je dolgoročno ohranjanje populacije volkov, njihovega glavnega plena in življenjskih prostorov v Sloveniji ter izboljšanje njihovega sobivanja z ljudmi. Volkovi so naravni plenilci prostoživečih parkljarjev v naših gozdovih.

Živijo v tropih in potrebujejo velik življenjski prostor. Mnogo pomembnih podrobnosti iz njihovega življenja, na primer število živali v povprečnem tropu, število tropov in velikosti njihovih teritorijev pri nas, zaenkrat še ne poznamo.

Tudi odnos ljudi do volkov je zelo različen. Posamezne skupine ljudi, kot so na primer lovci in živinorejci, lahko pridejo zaradi plenjenja divjadi ali drobnice z volkom v konflikt. Po drugi strani pa volka vse pogosteje razumemo kot simbol divjine in neokrnjene narave.

Obstoj volkov v Sloveniji je odvisen od vrste dejavnikov, ki jih bomo v projektu poskušali najprej preučiti, nato pa zbrano znanje vključiti v uspešno varstvo in upravljanje s to karizmatično veliko zverjo.

Slika 10: Volk v živalskem vrtu v Ljubljani (<http://www.volkovi.si/sl/o-volkovih>)

5.3. VAROVANJE DROBNICE

Najbolj pereč problem današnjega upravljanja s populacijo volkov v Sloveniji predstavljajo napadi in škode na domačih živalih, največ na drobnici.

Ker popolno iztrebljenje v naših razmerah ni možno tako iz pravnih kot moralnih razlogov, odstrel na pašnikih pa je pogosto težko izvedljiv, priporočamo, da se za namene preprečevanje škod na drobnici zaradi napadov volkov uporabljajo predvsem ukrepi izboljšane varovanja živine (npr. zapiranje v varne ograde preko noči) in preusmeritve na manj konfliktno vrsto živine oziroma manj konfliktno rabo prostora, kar običajno učinkovito zmanjšuje število konfliktov med volkovi in ljudmi.

Na primorskem območju je od leta 1996, ko so tam ponovno začeli opazovati volkove, število njihovih napadov na drobnico iz leta v leto večje in je lani doseglo najvišjo številko doslej. Volkovi so začeli napadati drobnico tudi na italijanskem delu Krasa, kjer jih ni bilo dobrih sto let. Sežana/Tolmin/Postojna, 24.01.2010, 09:33 | STA

Slika 14: Za preprečevanje škode na drobnici je priporočljivo učinkovito varovanje živine.

(<http://www.volkovi.si/sl/o-volkovih>)

6. VOLK JE ZAŠČITENA IN OGROŽENA ŽIVALSKA VRSTA

Leta 1993 je z izidom Uredbe o zavarovanju ogroženih vrst (Ur. l. RS, št. 57/93) svoje storila tudi država in volka uvrstila na seznam zavarovanih živalskih vrst. Danes je torej volk v Sloveniji zaščiten celo leto in je na seznamu redkih in ogroženih živalskih vrst.

Slika15: Volk fotografiran pod Snežnikom

<http://www.volkovi.si/o-projektu/projekt-slowolf>

Pristojno ministrstvo lahko na osnovi podatkov o številčnosti volkov, opazanjih in realizaciji odstrela v preteklem obdobju, škodah na domači živini in drugih podatkih, izda odločbo o izrednem odstrelu določenega števila živali.

Odstrel je časovno omejen in je prostorsko razdeljen na regije. Odločba pa se izda za vsako leto posebej. Največ jih živi na snežniško-kočevskem območju.

Slika 16: Volčja sled in roka (Miha Krofel)

<http://www.volkovi.si/sl/component/joomgallery/?func=detail&id=26#joomimg>

Prosto živeči, zdravi volkovi po znanih in dokumentiranih podatkih za Evropo ne predstavljajo nobene grožnje za človeka.

V Sloveniji v zadnjih 100-tih letih ni znan noben primer napada volka na človeka.

Znani so primeri, ko volkovi živijo v neposredni bližini človeških prebivališč, so na ljudi navajeni in jim ne povzročajo težav.

Zaradi izredno majhne verjetnosti nevarnosti za človeka, poseganje v populacijo volkov v Sloveniji s tem razlogom zato ni smiselno.

Za ljudi večinoma ne predstavljajo nevarnosti, saj se raje umaknejo. Se pa škoda, ki jo povzročajo volkovi, v zadnjih letih močno povečuje in že presega tisto, ki jo povzročajo medvedi. (<http://www.volkovi.si/sl/o-volkovih>)

NAMEN IN CILJI NALOGE

Ker je volk pomemben člen v prehranjevalni verigi in del naravne dediščine, želiva z najino raziskovalno nalogo doseči naslednje cilje:

- prikazati pravo podobo volka v naravi,
- spoznati nekatere njegove značilnosti,
- ugotoviti najpogostejše vzroke za ogroženost volkov v Sloveniji in kako jih zaščititi pred izumrtjem,
- kakšen odnos do volkov je imel človek v preteklosti in danes,
- kakšni predsodki in strahovi o volkovih so morda še danes med otroci in
- odpraviti nekatere napačne predstave o njem (pravljice, lovske zgodbe...).

HIPOTEZE

Najine hipoteze so, da:

- so ogrožena živalska vrsta, jih je potrebno zaščititi,
- so v preteklosti krožile zgodbe in pravljice za otroke o krvoločnih in požrešnih volkovih in njihovih grozodejstvih, zato so bili ljudje prepričani, da ga je potrebno pobiti in uničiti,
- mlajši učenci ne poznajo dovolj značilnosti volkov, še vedno mislijo, da ima volk lastnosti, ki so prikazane v pravljičah o Rdeči kapici, o Volku in sedmih kozličkih (krvoločnost, požrešnost..)
- starejši osnovnošolci pa se zavedajo njihovega pomena v ekosistemu in ne verjamejo, da imajo volkovi lastnosti kot v pravljičici Rdeča kapica,
- v Sloveniji živijo volkovi po vsem teritoriju.

METODE DELA

- iskanje podatkov v literaturi in na internetu,
- anketa med učenci naše šole,
- urejanje podatkov,
- metoda primerjave,
- izdelava plakata in zgibanke za učence.

REZULTATI

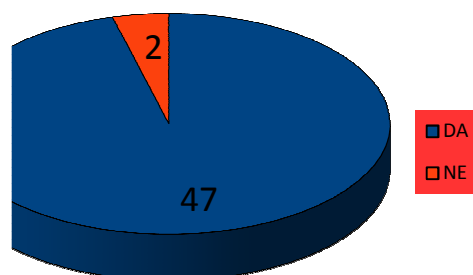
1. ANKETA

Anketirala sva učence od 3. do 8. razreda, skupno 165 učencev. Odgovore sva razdelila glede na starost učencev v tri skupine 3. in 4. razred, 5. in 6. razred in 7. in 8. razred.

Na anketna vprašanja je odgovarjalo 165 učencev naše šole in sicer 49 učencev 3. in 4. razreda, 65 učencev 5. in 6. razreda ter 51 učencev 7. in 8. razreda.

1. ALI V SLOVENIJI ŽIVIJO VOLKOVI?

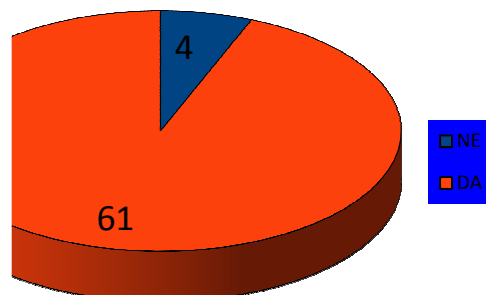
a) 3. in 4. razred (49 učencev)

Graf 1: Ali volkovi živijo v Sloveniji?

49 učencev je 47(96 %) odgovorilo pritrdilno, 2(4 %) učenca pa menita, da volkovi ne živijo v Sloveniji.

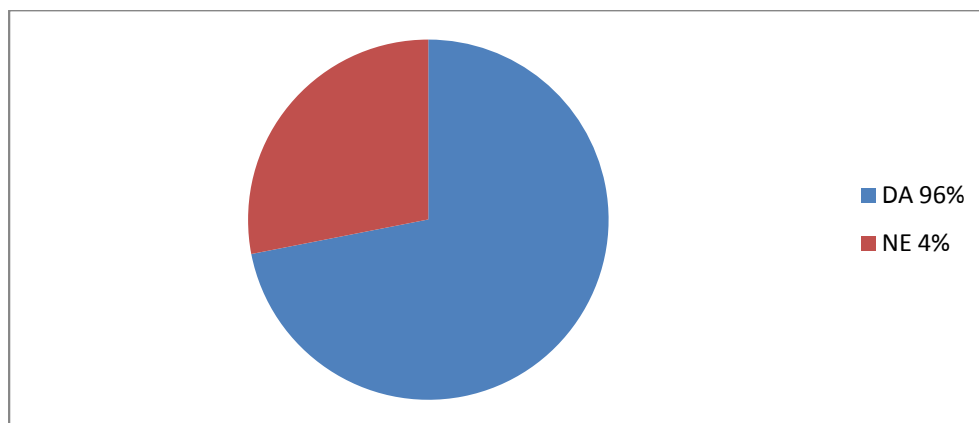
b) 5. in 6. razred (65 učencev)

Graf 2: Ali volkovi živijo v Sloveniji?

65 učencev jih je 61(94 %) odgovorilo, da volkovi živijo v Sloveniji, 4(6%) učenci pa, da volkovi ne živijo v Sloveniji.

c) 7. in 8. razred (51 učencev)

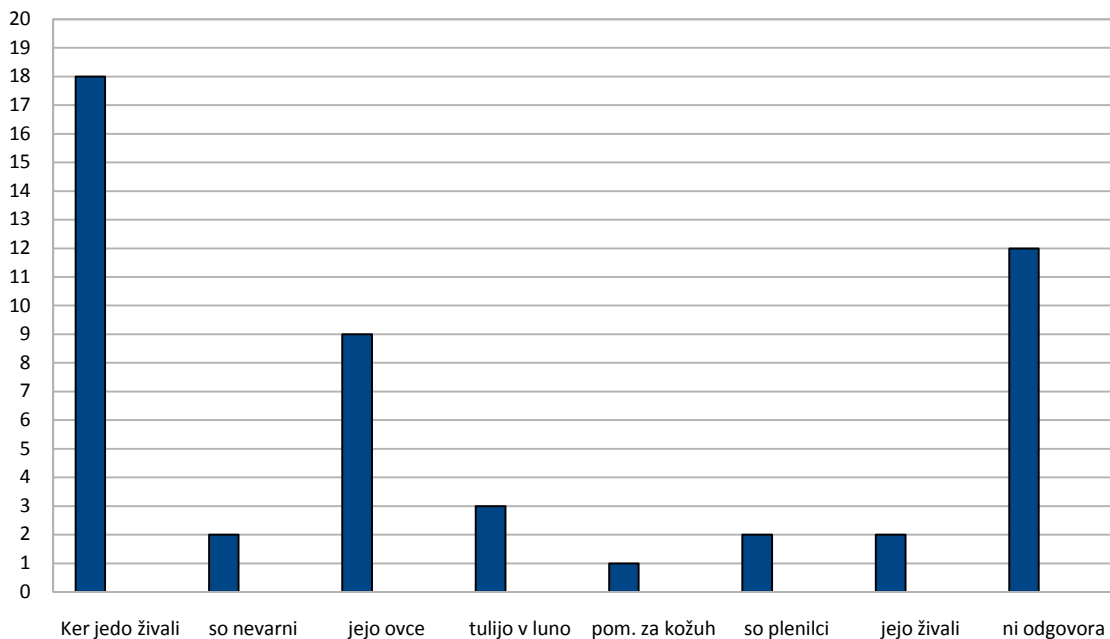

Graf 3: Ali volkovi živijo v Sloveniji?

49(96%) učencev je odgovorilo pritrdilno, 2(4%) sta zapisala, da volkovi ne živijo v Sloveniji.

2. KAKŠEN JE POMEN VOLKOV V NARAVI?

a) 3. in 4. razred (49 učencev)

Graf 4: Pomen volkov v naravi

Najpogostejši odgovori so bili, da so volkovi v naravi pomembni, ker jedo živali (18)-36%, nevarni (2)-4%, da pojedjo ovce, srne (9)-18%, da ponoči tulijo v luno (3)-6%, da so pomembni za kožuh (1)-2%, da so plenilci (2)-4% in da pojedjo bolne in poškodovane živali (2)-4%, ni odgovora (12)-26%.

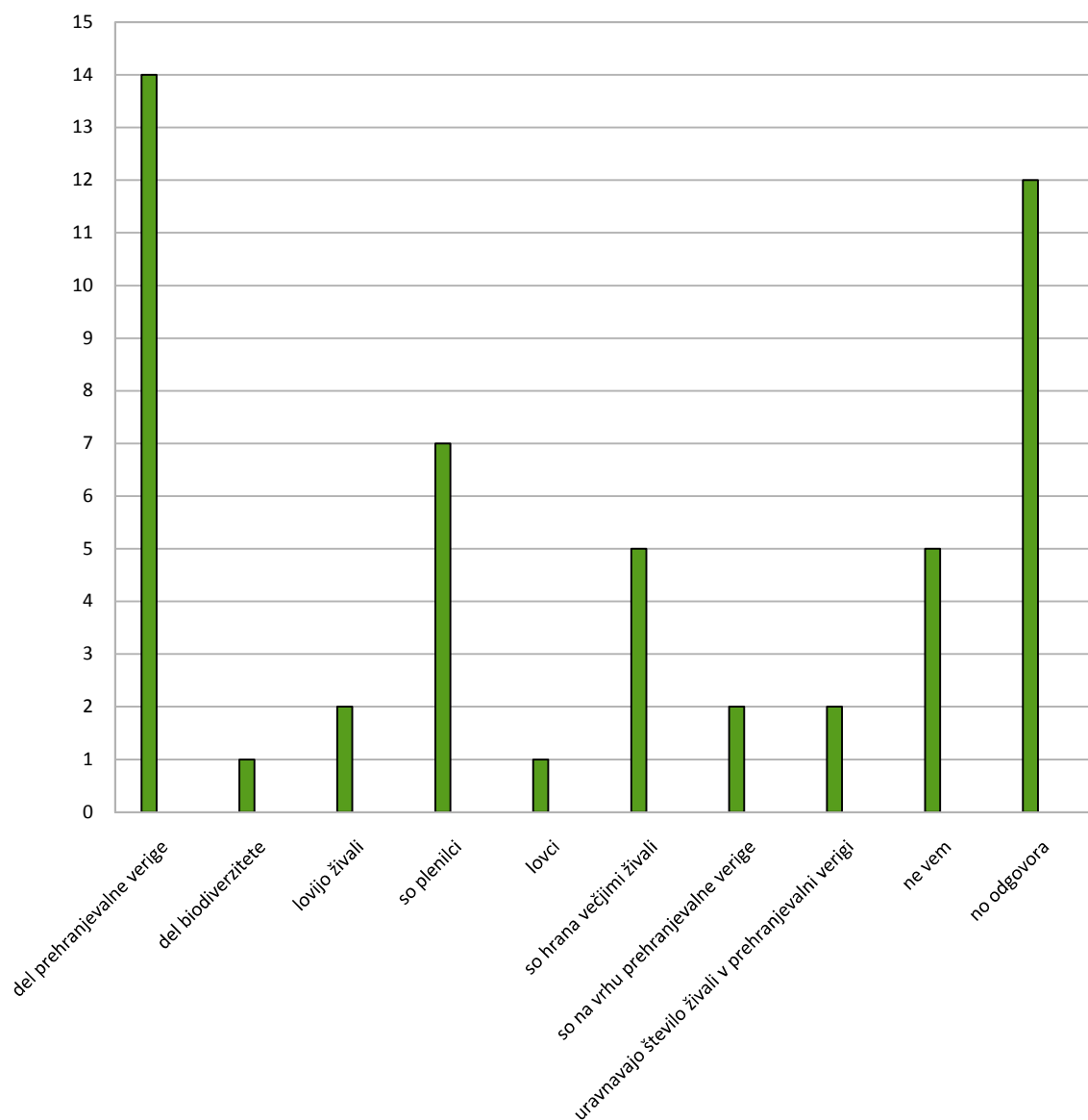
b) 5. in 6. razred (65 učencev)

v preh. verigi
slabe živali
vesje v naravi
preprečujejo razmnoževanje
ne vem
plenilci
se hranijo s plenom
ni odgovora

Graf 5: Pomen volkov v naravi

Najpogostejši odgovori so bili: volkovi so pomembni v prehranjevalni verigi (17)-26%, ker pojedjo slabotne in bolne živali (16)-24,5%, skrbijo za naravno ravnovesje v naravi (5)-7,5%, preprečujejo preveliko razmnoževanje rastlinojedih živali (3)-4,5%, ne vem (4)-6%, so plenilci (3)-4,5%, se hranijo s plenom, da se preveč ne namnoži (2)-3%, ni odgovora (11).

c) 7. in 8. razred (51 učencev)

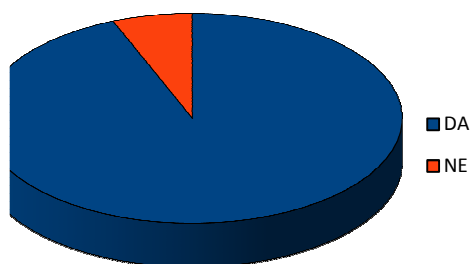
Graf 6: Pomen volkov v naravi

Največ odgovorov je bilo: volkovi so del prehranjevalne verige(14), so del biodiverzitete (1), lovijo živali (2), so plenilci (7), lovci (1), so hrana večjim živalim (5), so na vrhu prehranjevalne verige (2), uravnavajo število živali v prehranjevalni verigi (2), ne vem (5), ni odgovora (12).

3. POZNAŠ KAKŠNO PRAVLJICO, V KATERI NASTOPAJO VOLKOVI? IMENUJ JO!

a) 3. in 4. razred (49 učencev)

DA 46 (93,87 %)

NE 3 (6,1 %)

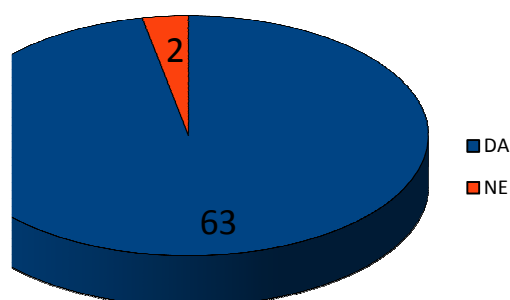
Graf 7: Ali poznaš kakšno pravljico o volku?

Od 49 učencev so trije odgovorili, da ne poznajo nobene pravljice o volku. Velika večina je naštel dve pravljici Rdeča Kapica in Volk in sedem kozličkov. Posamezniki pa so naštel še zraven Trije prašički, eden pa še zraven Volk in čaplja, Volk in jagnje, Speči pes in volk (basni?)

b) 5. in 6. razred (65 učencev)

DA 63 (96,9 %)

NE 2 (3,1%)

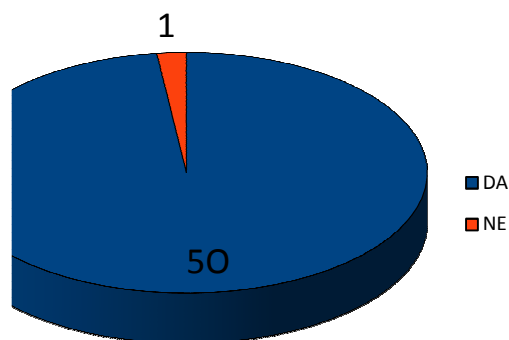
Graf 8: Ali poznaš kakšno pravljico o volku?

Vsi so napisali, da poznajo pravljico o Rdeči kapici, Volk in sedem kozličkov, dva sta zapisala, da poznata pravljico Trije prašički, eden pa Peter in volk.

c) 7. in 8. razred (51 učencev)

DA 50 (98,1 %)

NE 1 (1,9 %)

Graf 9: Ali poznaš kakšno pravljico o volku?

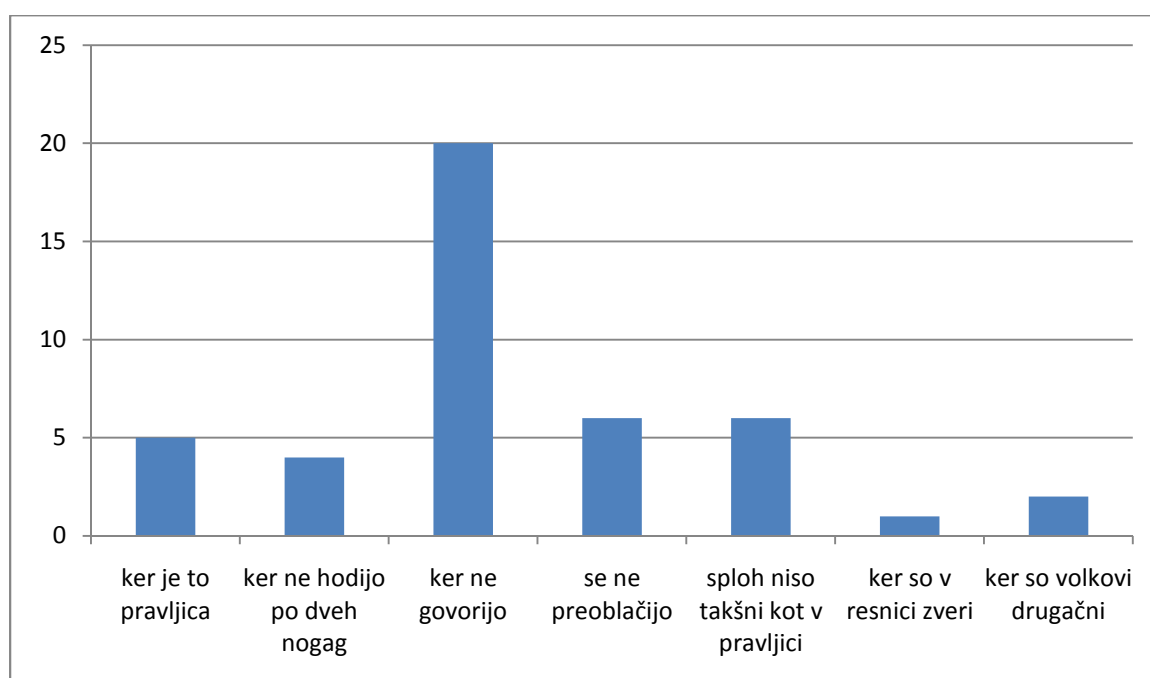
Zapisali so po eno ali dve pravljici, Rdeča kapica in Volk in sedem kozličkov. Eden učenec je zapisal, da pozna pravljico Beli očnjak

4. MENIŠ, DA SO VOLKOVI RES TAKŠNI, KOT SO V PRAVLJICI O RDEČI KAPICI? UTEMELJI ODGOVOR!

a) 3. in 4. razred (49 učencev)

DA /

NE 49 (100 %)

Graf 10: Ali so volkovi res takšni kot v pravljici Rdeča kapica?

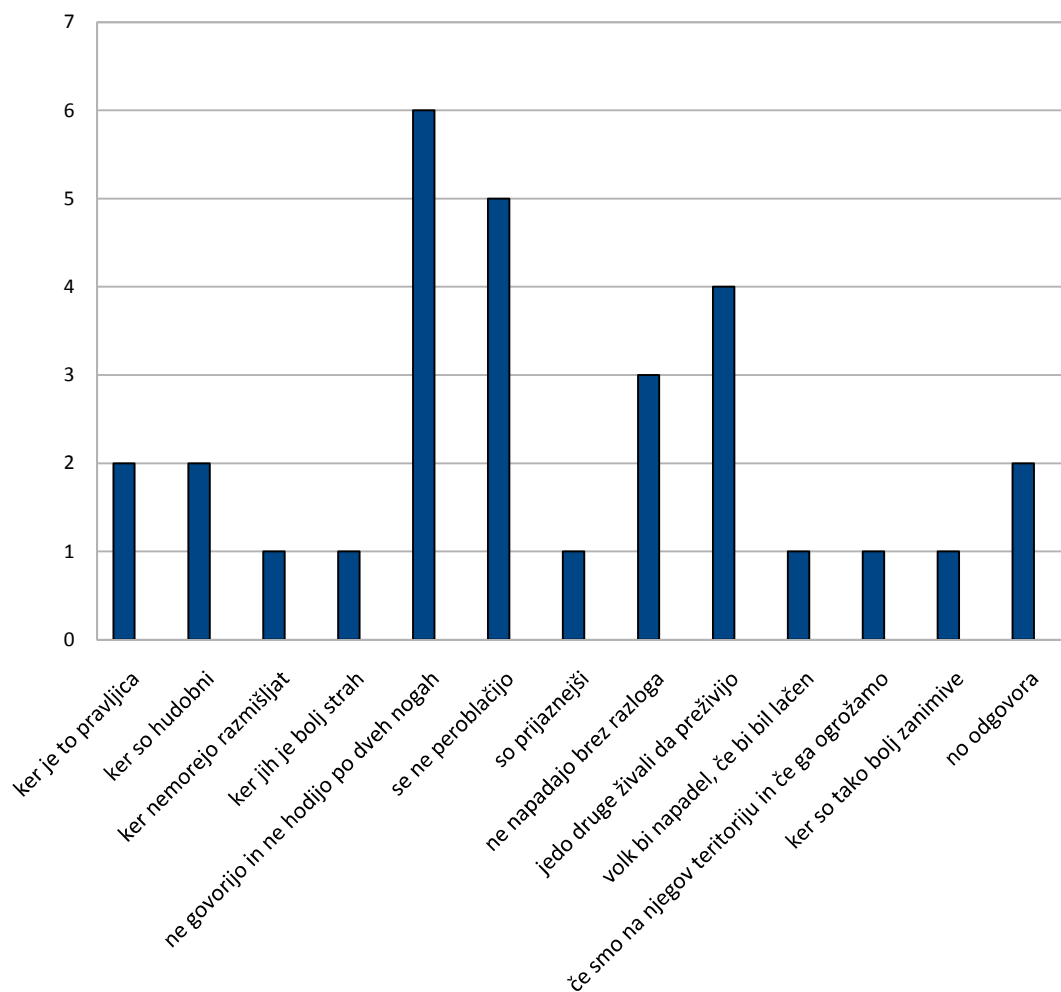
Utemeljitev pa so bile naslednje:

Volkovi **niso** takšni kot v pravljici Rdeča kapica: ker je to pravljica (5)-10%, ker ne hodijo po dveh nogah (4)-8%, ker ne govorijo (20)-40%, se ne preoblačijo (6)-12%, sploh niso takšni kot v pravljici (6)-12%, ker so v resnici zveri (1)-2%, ker so volkovi drugačni (2)-4%.

b) 5. in 6. razred (65 učencev)

DA 4 (6,3%)

NE61 (93,8%)

Graf 11: Ali so volkovi res takšni kot v pravljici Rdeča kapica?

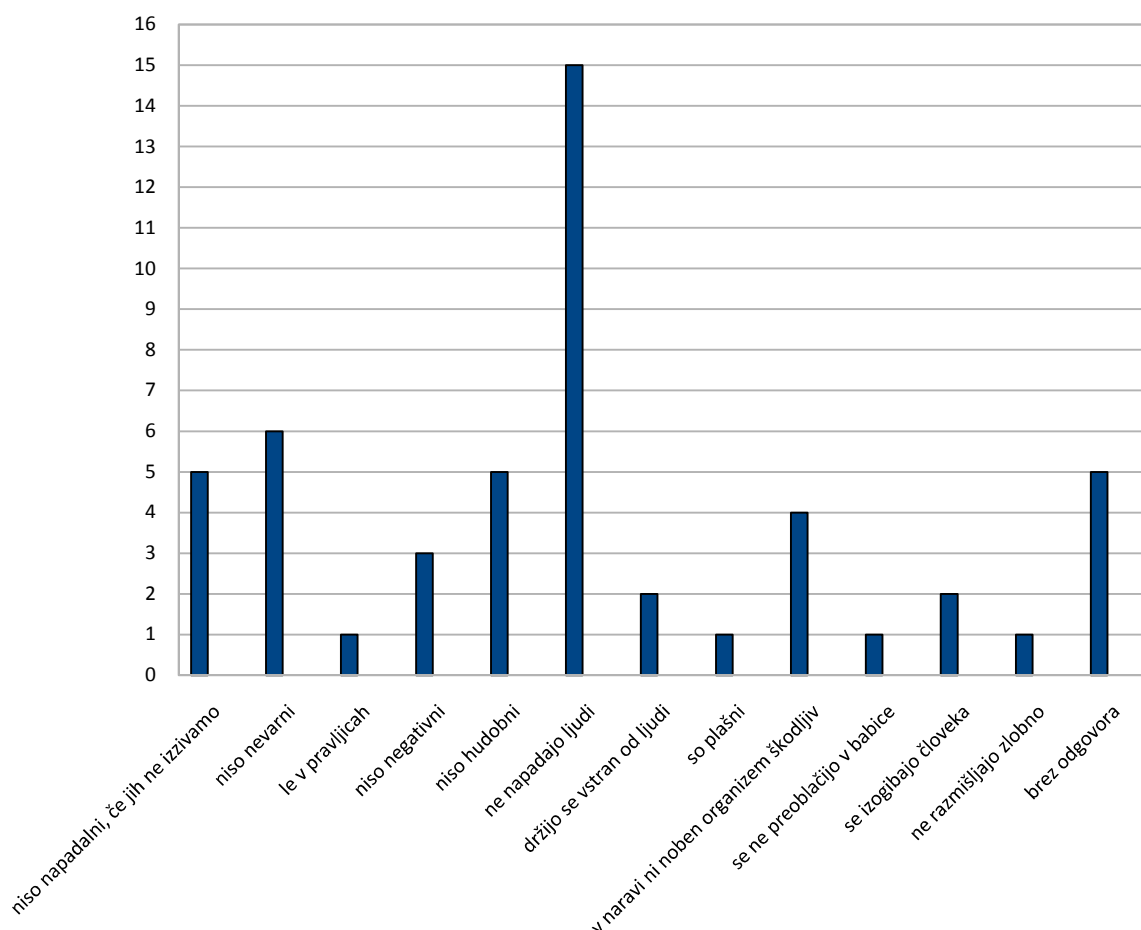
Najpogostejši odgovori, da volkovi niso takšni, kot v pravljici: ker je to pravljica (2)-3%, ker so hudobni samo v pravljicah (2)-3%, ker ne morejo tako dobro razmišljati (1)-1,5%, ker jih je bolj strah (1)-1,5%, ne govorijo in ne hodijo po dveh nogah (6)-9%, se ne preoblačijo (5)-7,5%, so prijaznejši (1)-1,5%, ne napadajo brez razloga (3)-4,5%, jedo druge živali, da preživijo (4)-6%, volk bi napadel, če bi bil lačen (1)-1,5%, če smo na njegov teritoriju in če ga ogrožamo (1)-1,5%, ker so tako pravljice bolj zanimive (1)-1,5%, ni odgovora (2)-3%.

In zakaj so v resnici takšni, kot v pravljici Rdeča kapica: saj je volk groba žival (1), so dosti bolj nevarni (1), ubije te in poje (2).

c) 7. in 8. razred(51 učencev)

DA/

NE 51 (100%)

Graf 12: Ali so volkovi res takšni kot v pravljici Rdeča kapica?

Vseh 51 učencev je odgovorilo, da volkovi niso takšni, kot v pravljici Rdeča kapica. Svoj odgovor so utemeljili z naslednjimi trditvami:

-niso napadalni, če jih ne izzivamo (5)-9,5%, niso nevarni (6)-11,5%, le v pravljicah imajo značajske lastnosti (1)-1,5%, niso negativni (3)-4,5%, niso hudobni (5)-9,5%, ne napadajo ljudi (15)-28,5%, držijo se v stran od ljudi (2)-3%, so plašni (1)-1,5%, v naravi ni noben organizem škodljiv (4)-6%, ne hodijo po dveh nogah in se ne preoblačijo v babice (1)-1,5%, se izogibajo človeka in ne iščejo njegove bližine (2)-3%, ker živali ne razmišljajo zlobno, ampak se borijo za preživetje (1)-1,5%, brez odgovora(5)-9,5%.

5. KJE ŽIVIJO VOLKOVI?

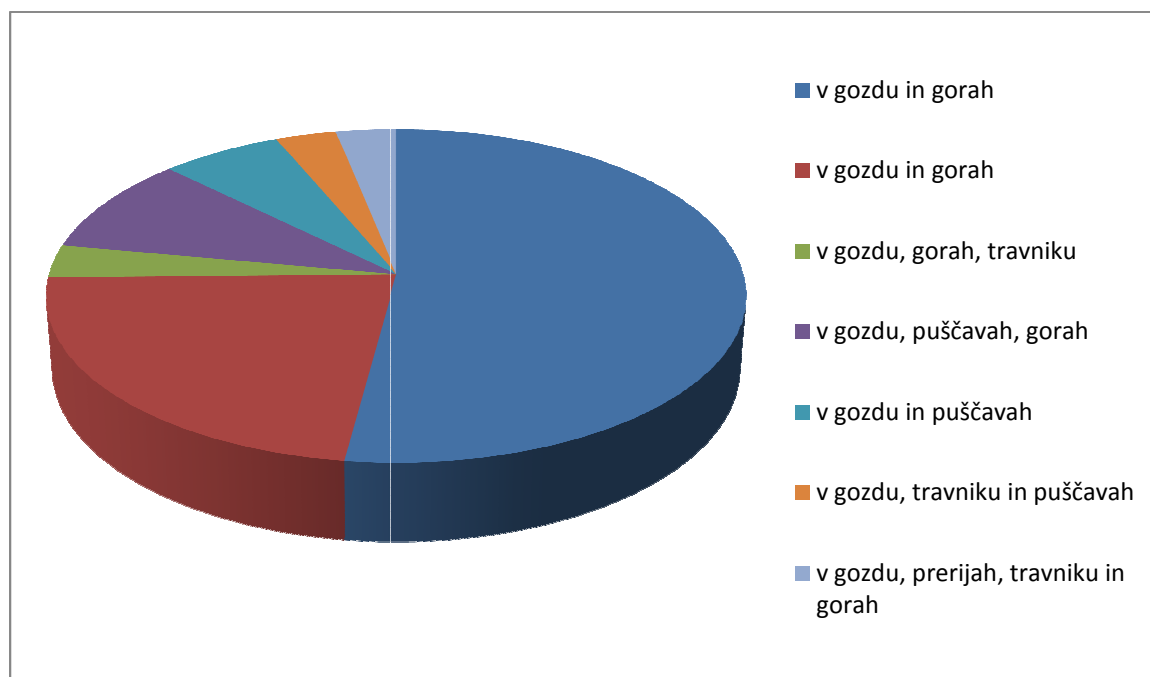
a) 3. in 4. razred (49 učencev)

Graf 13: Kje živijo volkovi?

Največ učencev meni, da živijo volkovi v gorah, gozdu in preriji (20)-40%, v gorah in gozdu (16)-32%, v puščavah, gorah in gozdu (2)-4% , prerijah in gorah (1)-2% in v puščavah, gorah in gozdu (2)-4%.

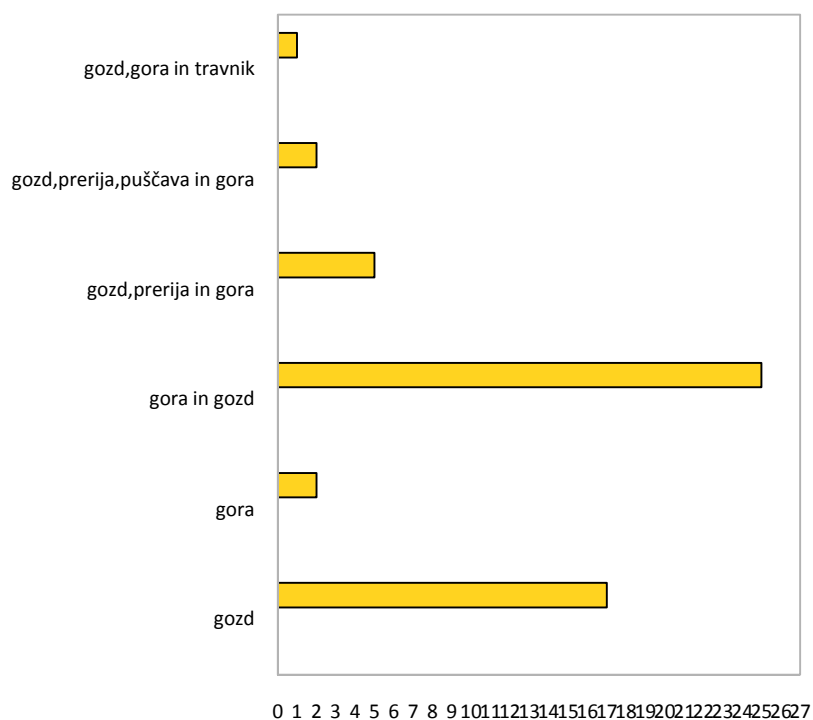
b) 5. in 6. razred (65 učencev)

Graf 14: Kje živijo volkovi?

Največ učencev meni, da živijo volkovi v gozdu in v gorah (32)-49,5%, v gozdu (14)-21,5%, v gozdu, gorah in travniku (2)-3%, v gozdu, puščavah in gorah (6)-9%, v gozdu in v puščavah (4)-6%, v gozdu, travniku in puščavah (2)-3% ter v gozdu, prerijah, travniku in gorah (2)-3%.

c) 7. in 8. razred (51 učencev)

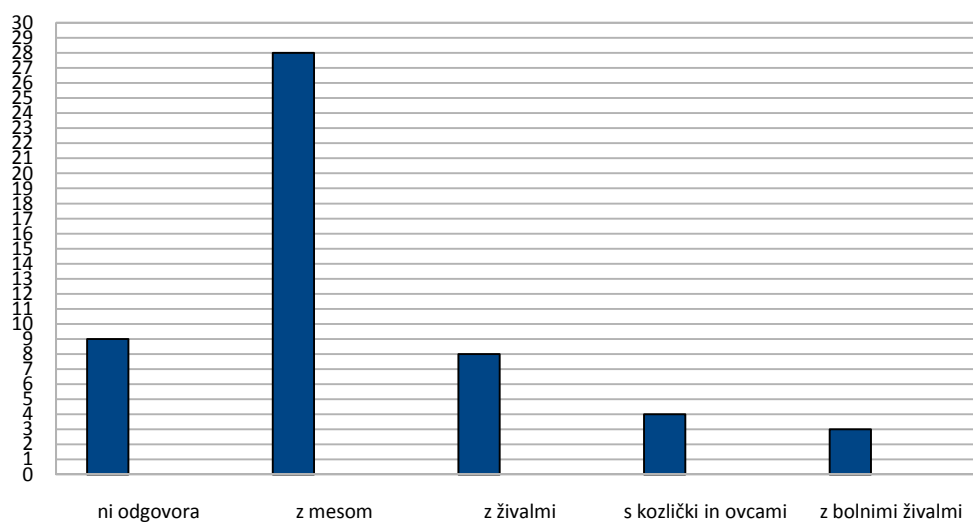

Graf 15: Kje živijo volkovi?

Največ učencev meni, da volkovi živijo v gozdu (17)-33%, v gorah (2)-4%, v gorah in gozdu (25)-49,5%, v gozdu, prerijah in gorah (5)-9,5, v gozdu, prerijah, puščavah in gorah (2)-4%, v gozdu, gorah in travniku (1)-2%.

6. S ČIM SE VOLKOVI PREHRANJUJEJO?

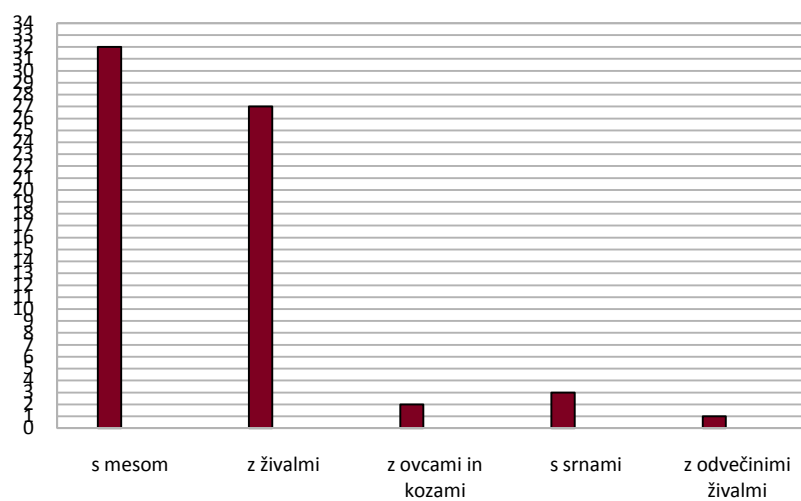
a) 3. in 4. razred (49 učencev)

Graf 16: S čim se prehranjujejo volkovi?

Od 49 učencev jih 9-18,5% ni odgovorilo, 28-57% učencev pa meni, da se volkovi prehranjujejo z mesom, z živalmi (8)-16%, s kozlički in ovčami (4)-8%, z bolnimi in pohabljenimi živalmi (3)-6%.

b) 5. in 6. razred (65 učencev)

Graf 17: S čim se prehranjujejo volkovi?

Od 65 učencev jih 32-50% meni, da se volkovi prehranjujejo z mesom, z živalmi (27)-41,5%, z ovci, kozami (2)-3%, s srnami (3)-4%, z odvečnimi živalmi (1)-1,5%.

c) 7. in 8. razred (51 učencev)

ii živalmi
n kozami

Graf 18: S čim se prehranjujejo volkovi?

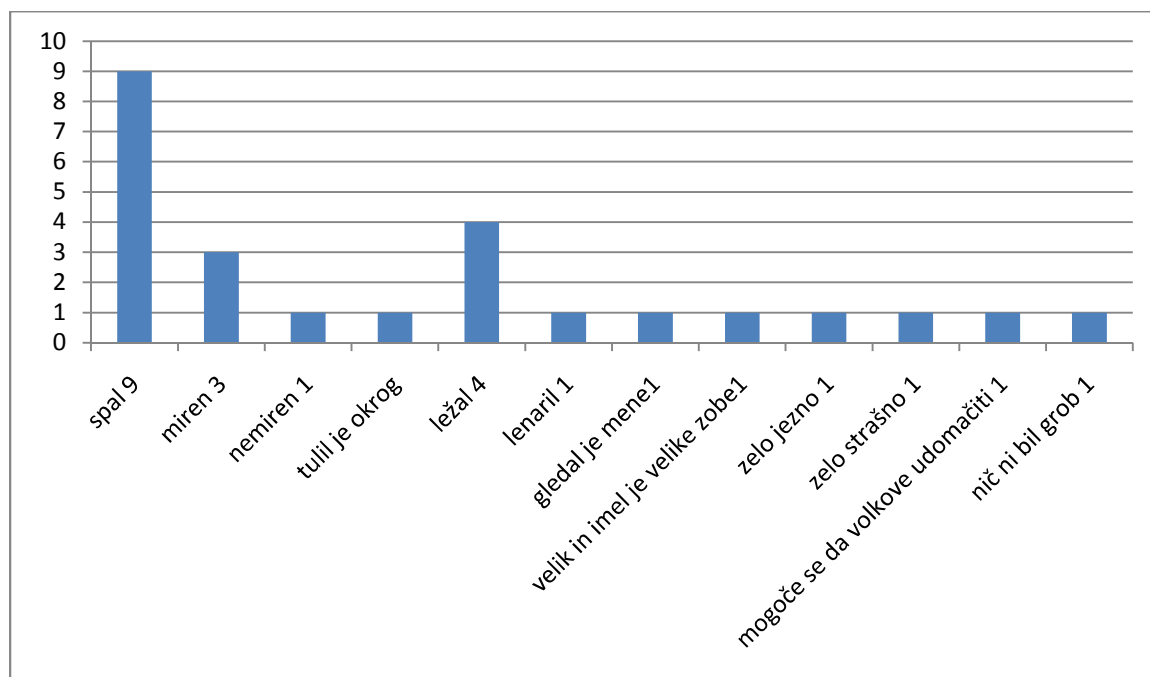
Od 51 učencev jih je odgovorilo, da se volkovi prehranjujejo z mesom (25)-49%, z odmrliimi živalmi (23)-45%, z ovcami in kozami (2)-4%, s plenom (1)-2%.

7. ALI SI ŽE VIDEL VOLKA V ŽIVALSKEM VRTU? ČE SI GA VIDEL, OPIŠI NJEGOVO VEDENJE!

a) 3. in 4. razred (49 učencev)

DA 26 (53,1%)

NE 23 (46,9%)

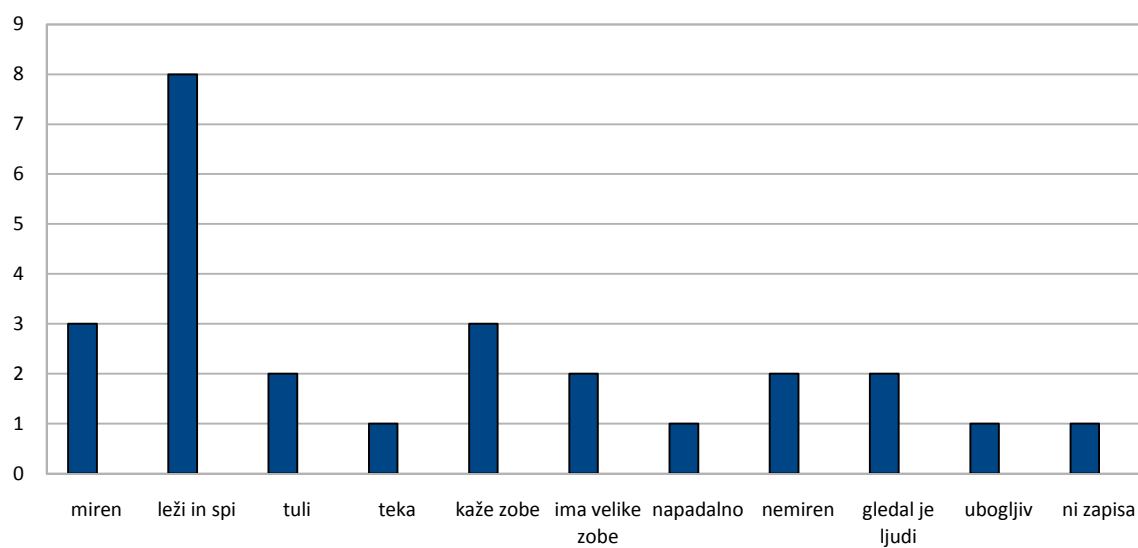
Graf 19: Ali si že videl volka v živalskem vrtu?

Njegovo vedenje so opisali tako: miren (3), nemiren (1), tulil je okrog (1), spal (9), ležal (4), lenaril (1), gledal je mene (1), zelo strašno (1), nič ni bil grob (1), mogoče se da volkove udomačiti (1), bil je velik in imel je velike zobe (1), nevarno (1), zelo jezno (1).

b) 5. in 6. razred (65 učencev)

DA (40%)

NE (60%)

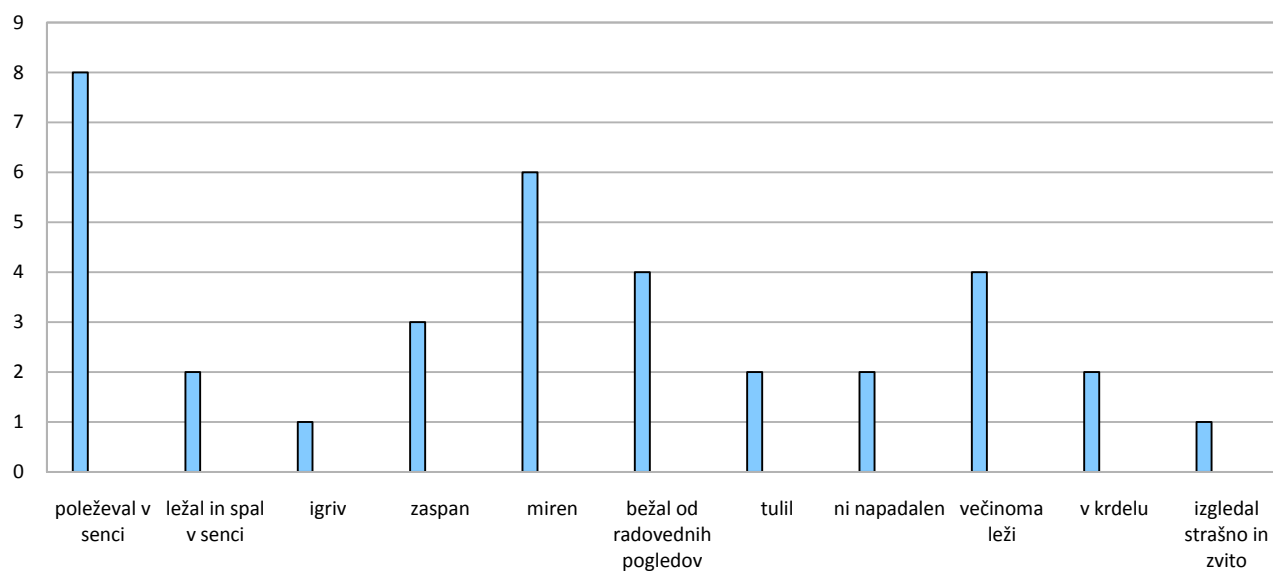
Graf 20: Ali si že videl volka v živalskem vrtu?

Vedenje volka v živalskem vrtu so opisali tako: miren (3), leži in spi (8), tuli (2), teka (1), kaže zobe (3), ima velike zobe (2), napadalno (1), nemiren (2), gledal je ljudi (2), ubogljiv (1), ni zapisa (1).

c) 7. in 8. razred (51 učencev)

DA (72,5%)

NE (27,4%)

Graf 21: Ali si že videl volka v živalskem vrtu?

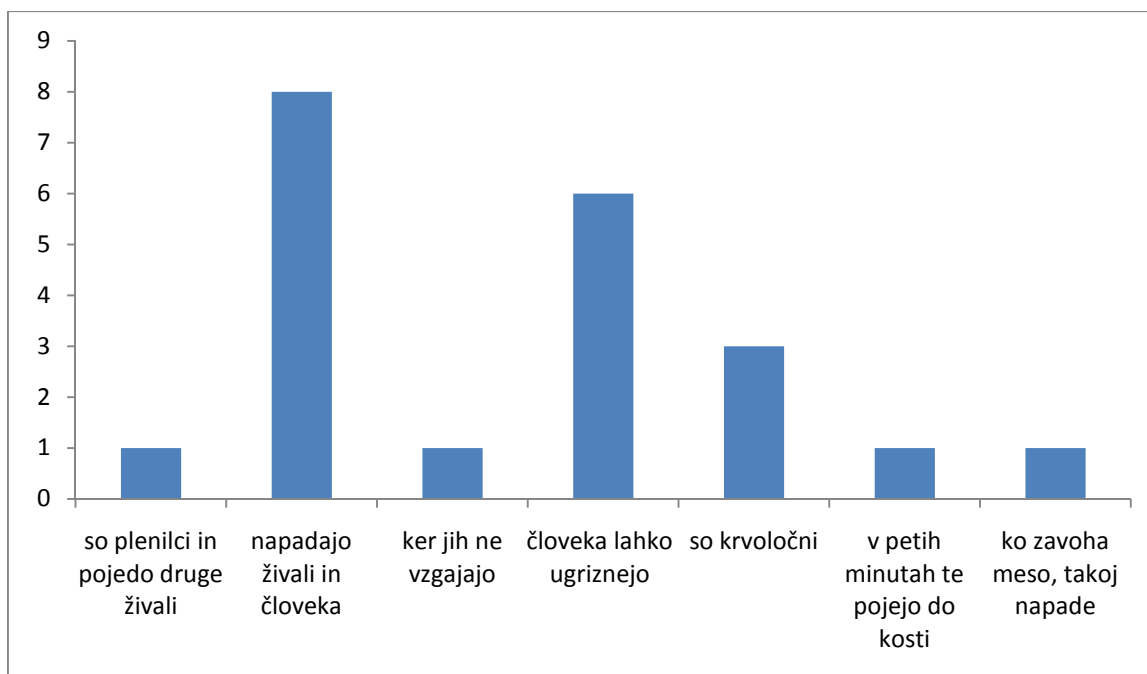
Vedenje volka v živalskem vrtu so tako opisali: poležaval je v senci (8), ležal in spal v senci (2) igriv (1), zaspan (3), miren (6), bežal je od radovednih pogledov človeka (4), tulil (2), ni napadalen (2), večinoma leži ali pa se sprehaja in se ne zmeni za ljudi (4), v krdelu (2) videti je bil strašno in zvito (1).

8. SO VOLKOVI NEVARNI V OKOLICI?

a) 3. in 4. razred (49 učencev)

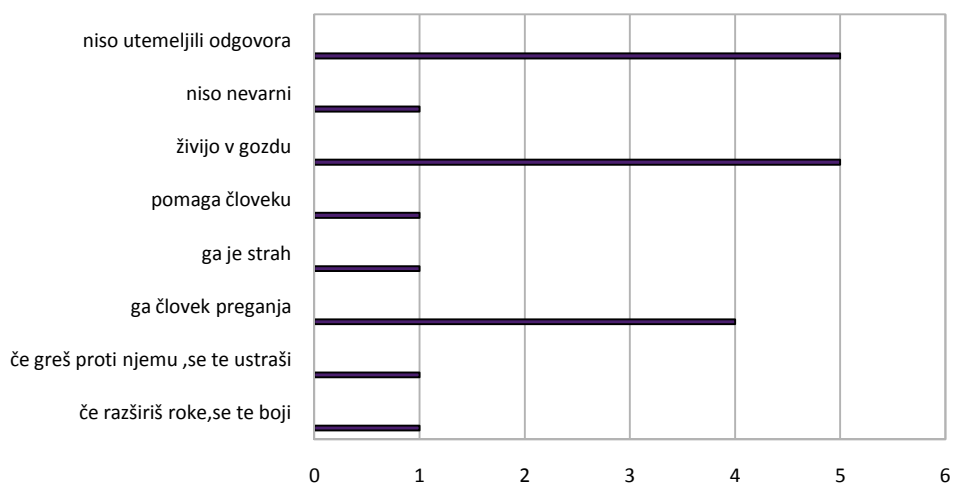
DA 23 (42,8 %)

NE 26 (53,08 %)

Graf 22: Ali so volkovi nevarni v okolici?

23 (42,8 %) učencev meni, da so volkovi nevarni v okolici, ker: so plenilci in pojedó druge živali (1), napadajo živali in človeka (8), ker jih ne vzgajajo (1), človeka lahko ugriznejo (6), so krvoločni (3), v petih minutah te pojedó do kosti (1), ko zavoha meso, takoj napade (1).

Graf 23: Ali so volkovi nevarni v okolici?

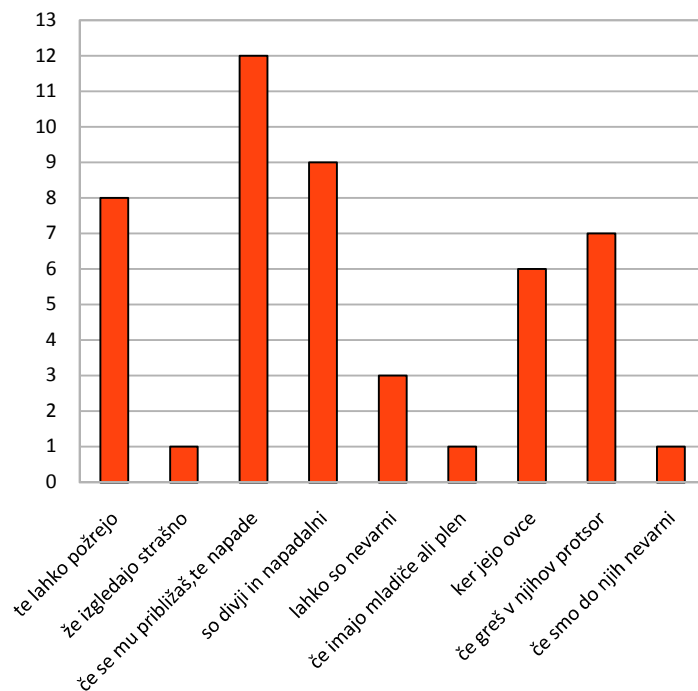
26 učencev (53%) meni, da volkovi niso nevarni v okolici, ker: se bojijo človeka (7),

če razširiš roke, se te boji (1), če greš proti njemu, se te ustraši (1), ga človek preganja (4), ga je strah (1), pomaga človeku, če se nekatere živali preveč razširijo (1), živijo v gozdu (5), niso nevarni (1), niso utemeljili odgovora (5).

b) 5. in 6. razred (65 učencev)

DA 48 (73,8 %)

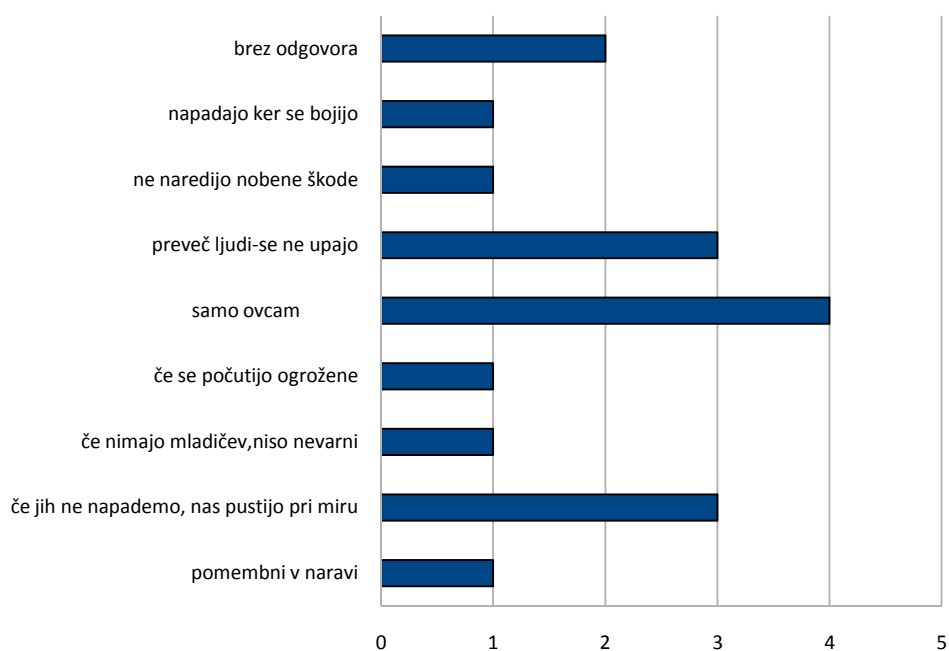
NE 17 (26,1 %)

Graf 24 Ali so volkovi nevarni v okolici?

Volkovi so nevarni v okolici:

-te lahko požrejo (8), že izgledajo tako, da me je strah (1), če se mu približaš, te napade (12), so divji in napadalni (9), lahko so nevarni (3), če imajo mladiče ali plen (1), ker jejo ovce (6), so nevarni, če greš v njihov prostor (7), če smo mi do njih nevarni (1).

Graf 25 Ali so volkovi nevarni v okolici?

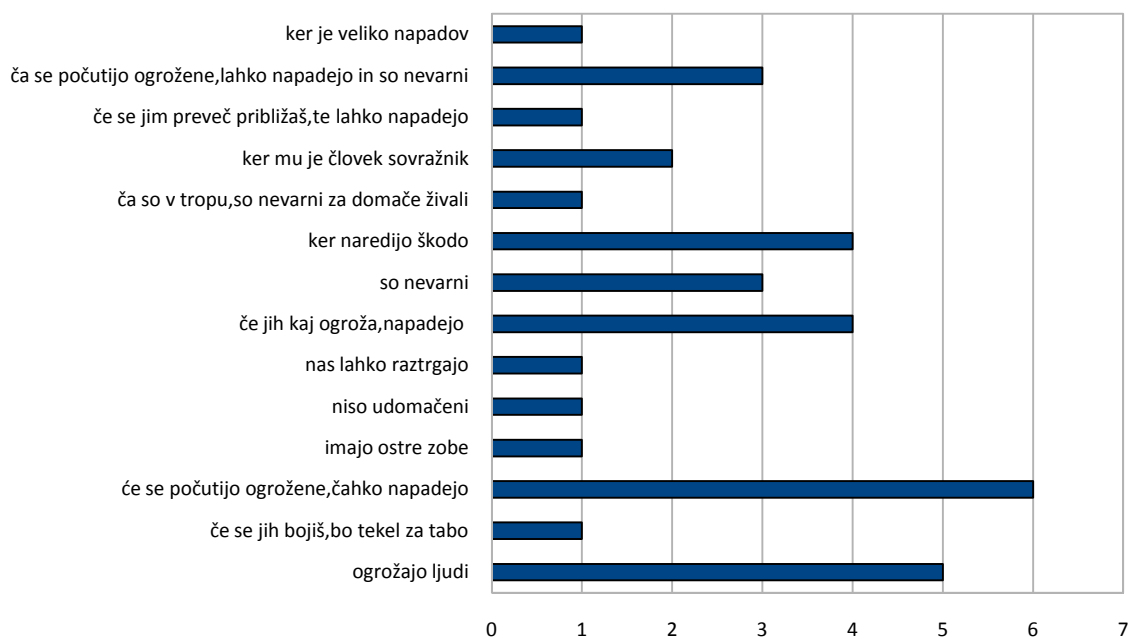
17 učencev meni, da volkovi niso nevarni v okolici, ker:

-so potrebni v naravi, tako kot druge živali (1), če jih ne napademo, nas pustijo pri miru (3), če nimajo mladičev, niso nevarni (1), nikoli ne bi napadli človeka, razen, če se počutijo ogrožene (1), nevarni so samo ovcam, (4), če je preveč ljudi, se ne upajo napasti (3), ne naredijo nobene škode, ker zmanjšajo preveliko množico živali (1), napadejo, ker se bojijo in se želijo zavarovati (1), brez odgovora (2).

c) 7. in 8. razred (51 učencev)

DA 34 (66,6%)

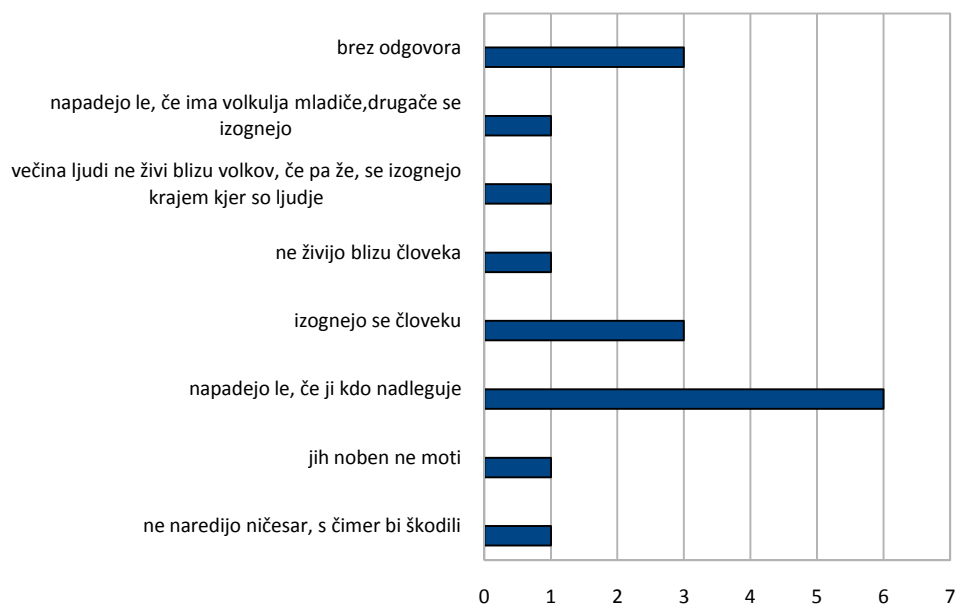
NE 17 (33,3%)

Graf 26: Ali so volkovi nevarni v okolici?

34 učencev meni, da so volkovi nevarni v okolici:

ogrožajo ljudi (5), če se jih bojiš, bo tekel za tabo (1), če se počutijo ogrožene, lahko napadejo (6), imajo ostre zobe (1), niso udomačeni (1), nas lahko raztrgajo (1), če jih kaj ogroža, napadejo (4), so nevarni (3), ker naredijo škodo (4), če so v tropu, so nevarni za domače živali (1), ker mu je človek sovražnik (2), če se jim preveč približaš, te lahko napadejo (1), če se počutijo ogrožene, lahko napadejo in so nevarni (3), ker je veliko napadov (1).

Graf 27: Ali so volkovi nevarni v okolici?

17 učencev meni, da volkovi niso nevarni v okolici, ker: ne naredijo ničesar, s čimer bi škodili (1), jih noben ne moti (1), napadejo le, če jih kdo nadleguje (6), izognejo se človeku (3), ne živijo blizu človeka (1), večina ljudi ne živi blizu volkov, če pa že, se izognejo krajem kjer so ljudje (1), napadejo le, če ima volkulja mladiče, drugače se izognejo človeku (1), brez odgovora (3).

1.1. REZULTATI ANKETE

Velika večina učencev ve, da volkovi živijo v Sloveniji, le 3,6% jih meni, da ne živijo v Sloveniji.

75,5% učencev 3. in 4. razredov menijo, da so volkovi v naravi pomembni, ker jedo živali, ker jedo ovce, srne, ker ponoči tulijo v luno, da so pomembni za kožuh, da so plenilci in da pojedjo bolne in poškodovane živali. 24,4% učencev ni odgovorilo.

83% učencev 5. in 6. Razredov meni, da so volkovi pomembni v prehranjevalni verigi, ker pojedjo slabotne in bolne živali, skrbijo za naravno ravnovesje v naravi, preprečujejo preveliko razmnoževanje rastlinojedih živali, se hranijo s plenom, da se preveč ne namnoži. 17% učencev pa ni odgovorilo.

66,6% učencev 7. in 8. razredov meni, da so volkovi pomembni v naravi, , ker so del prehranjevalne verige, so del biodiverzitete, so plenilci, so na vrhu prehranjevalne verige, uravnavajo število živali v prehranjevalni verigi, 66% pa ni odgovorilo. 33,5% pa ni odgovorilo.

93,8% učencev 3. in 4. razred poznajo kakšno pravljico o volku. Poleg Rdeče kapice so nekateri našteali še Volk in sedem kozličkov, Trije prašički, Volk in jagnje, Speči pes in volk., 6,1% učencev pa ne pozna nobene..

96,9 % učencev pozna kakšno pravljico o volku, 3,15 % pa nobene. Omenili so še pravljico Peter in volk.

98,1% učencev 7. in 8. razreda pozna kakšno pravljico o volku, 1,9% pa nobene. Omenili so še zgodbo Beli očnjak.

Vsi učenci 3. in 4. razredov so zapisali, da volkovi niso takšni, kot v pravljicah, ker volkovi ne hodijo po dveh nogah, ne govorijo, se ne preoblačijo, ker so v resnici drugačni.

93,8% učencev 5. in 6. razredov so zapisali, da volkovi niso takšni, kot v pravljicah, ker so volkovi hudobni samo v pravljicah, ne morejo tako dobro razmišljati, ker jih je bolj strah, ne govorijo in ne hodijo po dveh nogah, se ne preoblačijo, so prijaznejši, ne napadajo brez

razloga, jedo druge živali, da preživijo, volk bi napadel, če bi bil lačen, če smo na njegov teritoriju in če ga ogrožamo, ker so tako pravljice bolj zanimive.

Starejši osnovnošolci pa vsi menijo, da volkovi niso takšni, kot v pravljicah, ker le v pravljicah imajo značajske lastnosti, niso negativni, niso hudobni, ne napadajo ljudi, držijo se v stran od ljudi, so plašni, v naravi ni noben organizem škodljiv, ne hodijo po dveh nogah in se ne preoblačijo v babice, se izogibajo človeka in ne iščejo njegove bližine, ker živali ne razmišljajo zlobno, ampak se borijo za preživetje.

6,3% učencev 5. in 6. razredov pa je zapisalo, da so v resnici takšni, kot v pravljici Rdeča kapica, saj je volk groba žival, so še dosti bolj nevarni, ubije te in poje.

Učenci vedo, da živijo lahko volkovi v gozdu, goratih predelih, prerijah, in polpuščavah, trije (1,8%) pa mislijo, da tudi na travniku.

Mlajši učenci (57,1%), menijo, da se volkovi prehranjujejo z mesom, s kozlički in ovci, z bolnimi in pohabljenimi živalmi, ostali niso odgovorili.

Učenci 5. in 6. razredov (49,2%) meni, da se volkovi prehranjujejo z mesom, z živalmi, z ovci, kozami, s srnami, z odvečnimi živalmi.

Starejši osnovnošolci menijo, da se volkovi prehranjujejo z mesom, z odmrliimi živalmi, z ovci in kozami.

53,1% učencev 3. in 4. razreda je že videlo volka v živalskem vrtu. Njegovo vedenje so opisali tako: miren, nemiren, tulil je okrog, spal, ležal, lenaril, gledal je mene, zelo strašno, nič ni bil grob, mogoče se da volkove udomačiti, bil je velik in imel je velike zobe, nevarno, zelo ježno.

40% učencev 5. in 6. razreda je volka že videlo v živalskem vrtu. Opisali pa so tako: miren, leži in spi, tuli, teka, kaže zobe, ima velike zobe, napadalno, nemiren, gledal je ljudi, ubogljiv.

72,1% učencev 7. in 8. razredov so volka že videli v živalskem vrtu. Zdel se jim je igriv, zaspan, miren, poležaval je v senci, bežal je od radovednih pogledov človeka, tulil, ni napadal, večinoma leži ali pa se sprehaja in se ne zmeni za ljudi, v krdelu. Eden je zapisal, da je bil videti strašno in zvito.

42,8 % učencev 3. in 4. razredov meni, da so volkovi nevarni v okolici, ker pojedjo druge živali, napadajo živali in človeka, ker jih ne vzgajajo, človeka lahko ugriznejo, so krvoločni, v petih minutah te pojejo do kosti, ko zavoha meso, takoj napade

73,8 % učencev 5. in 6. razredov misli, da so volkovi nevarni, ker te lahko požrejo, so že videti tako, da me je strah, če se mu približaš, te napade, so divji in napadalni, lahko so nevarni, če imajo mladiče ali plen, ker jejo ovce, so nevarni, če greš v njihov prostor, če smo mi do njih nevarni.

66,6% učencev 7. in 8. razredov meni, da so volkovi nevarni v okolici, ker ogrožajo ljudi, če se jih bojiš, bo tekel za tabo, če se počutijo ogrožene, lahko napadejo, imajo ostre zobe, niso udomačeni, nas lahko raztrgajo, če jih kaj ogroža, napadejo, so nevarni, ker naredijo škodo, če so v tropu, so nevarni za domače živali, ker mu je človek sovražnik, če se jim preveč približaš, te lahko napadejo, če se počutijo ogrožene, lahko napadejo in so nevarni, ker je veliko napadov.

53% učencev 3. in 4. razredov meni, da volkovi niso nevarni v okolici, ker: se bojijo človeka, če razširiš roke, se te boji, če greš proti njemu, se te ustraši, ker ga človek preganja, pomaga človeku, če se nekatere živali preveč razširijo, živijo v gozdu,

26,1% učencev 5. in 6. razredov meni, da volkovi niso nevarni v okolici, ker so potrebni v naravi, tako kot druge živali, če jih ne napademo, nas pustijo pri miru, če nimajo mladičev, niso nevarni, nikoli ne bi napadli človeka, razen, če se počutijo ogrožene, nevarni so samo ovcam, če je preveč ljudi, se ne upajo napasti, ne naredijo nobene škode, ker zmanjšajo preveliko množico živali, napadejo, ker se bojijo in se želijo zavarovati.

33,3% učencev 7. in 8. razredov meni, da volkovi niso nevarni v okolici, ker ne naredijo ničesar, s čimer bi škodili, jih noben ne moti, napadejo le, če jih kdo nadleguje, izognejo se človeku, ne živijo blizu človeka, večina ljudi ne živi blizu volkov, če pa že, se izognejo krajem kjer so ljudje, napadejo le, če ima volkulja mladiče in se izognejo človeku.

2. VOLK (*Canis lupus*) –OSEBNA IZKAZNICA

Značilne lastnosti volka, da ga otroci in odrasli ne bodo več zamenjevali s tistim iz pravljice o Rdeči kapici!

Opis

Kot plenilec je bistvenega pomena za ohranjanje ravnotežja v ekosistemih. Volk je največji predstavnik družine psov. Gobec je koničast, oči poševne, uhlji razmeroma veliki in pokončni. V vrat in prsi je zelo močan. Rep je krajši od polovice trupa z glavo, nosi ga povešenega. Kožuh je rumeno rjav s sivim nadihom. Na podlakti ima 10 cm in 2 cm široko progo.

Življenjski prostor

V Evropi živijo predvsem v gozdnatih območjih, v Sloveniji v gozdovih bukve in jelke, ki obraščajo obsežna gorska območja Dinarskega krasa, kjer živi okoli 70-100 osebkov. Sicer pa živi tudi v tundri, močvirjih, stepi in polpuščavi. Živijo v krdelih s strogo hierarhično lestvico. Za preživetje potrebuje vsaj 25 km².

Razmnoževanje

Življenjska doba volkov je 12 do 16 let, vendar 40 - 50% volkov propade že v prvem letu življenja. Parjenje poteka od decembra do marca. Volkulja nosi 62 do 64 dni, mladiče skoti v brlogu. V leglu je od 5 do 8 mladičkov, ki so ob rojstvu slepi, porasli s kratko in temno dlako. Po osmih tednih začno zapuščati brlog, spolno dozoriijo z 22 meseci. Samci v populaciji prevladujejo.

Prehranjevanje

Volk je plenilec velikih parkljarjev (srnjad, jelenjad), ki jih izčrpava v dolgem pregonu. Tako ujame predvsem živali, ki so v slabši telesni kondiciji. Hrani se tudi z mrhovino, napada pa tudi vse vrste domačih živali. Dnevno potrebuje 2 do 3 kg hrane ali pet srn mesečno. Naenkrat lahko poje do 10 kg hrane, lahko pa tudi dalj časa vzdrži brez nje. Pri iskanju hrane naenkrat prepotuje 40 do 70 km. Sposobni so predvideti obnašanje plena. Plen obkolijo ali pa ga poženejo v zasedo.

Volk in človek

Človeku ni nevaren. V zadnjih 100 letih v Sloveniji niso zabeležili napada volka na človeka. Volk je del naravne dediščine, zato ga je potrebno zavarovati in ohraniti. Je ogrožena in zaščitena živalska vrsta. Lahko se okuži s steklino. (Po knjigi Borisa Kryštufeka: Sesalci Slovenije. Prirodoslovni muzej Slovenije, 1991.)

3. ZGODBA O VOLKU

ZGODBA JUNAŠKEM VOLKU

Nekoč je globoko v nekem gozdu živel volk. Bil je velik in močan, pa tudi zelo osamljen. Vse živali v gozdu so bežale pred njim, on pa se je čudil zakaj. To ga je vedno bolj težilo, zato se je odločil, da bo nekaj spremenil.

Volk pa ni bil hudoben, nikogar ne bi poškodoval. Nekega dne je ravno hodil ob robu gozdne jase, ko je na sredi zagledal gručo živali. Počasi se je približal in pogledal, kaj se dogaja. Še preden pa se jim je uspel približati, so živali že poskušale zbežati, a tedaj je gromko zatulil. Glas je še dolgo odmeval, živali pa so kot okamnele obstale na mestu. Tedaj je videl, zakaj so se živali zbrale. Ogledovale so si mrtvega zajca, ki je ležal sredi jase. Pomislil je, da je sedaj le dobil odgovor na svoje vprašanje in je nagovoril živali: »Ne, prijatelji moji, nisem bil jaz, ne sedaj, ne nikoli prej, nikoli še nisem vam in nikomur storil ničesar žalega. Obljubim pa, da vam bom pomagal najti krivca za tako okrutno dejanje.« Zdelo se je, da je na živali iz gozda napravil velik vtis. Vse so se mu počasi približale in ugotovile, kako hudo so se motile o njem. Kot je obljubil, se je hitro podal na lov, da bi ujel krivca. Prečesal je skoraj cel gozd, in ko je že mislil, da ne bo nikoli našel tega, kar išče, mu je pot prekrižala lisica. Bila je edina, ki je še ni zaslišal. V njenem govoru je bilo moč začutiti strah, zato je takoj prepoznal krivca. Ko je lisica sprevidele, da je razkrinkana, se je podala v beg. A ta ni trajal dolgo, saj jo je urna volkova šapa ujela in lisica je izgubila zavest. Volk jo je prijel za vrat in jo hitro ter spretno odvlekel na jaso. Tam je sklical vse živali in jim pokazal, kdo je vsa ta leta ubijal živali. Živalim je prepustil odločitev, kakšna bo lisičina usoda. Vrgli so jo v reko, ki jo je odplavila z gozda.

Volk je postal junak in nihče se ga ni več bal, temveč so ga imeli vsi radi. Poleg tega pa je bil gozd varen, saj je volk postal gozdni čuvaj.

Žan Michel Žurga, 8. a

4. INTERVJU Z LOVCEM

Opravila sva intervju z lovcom .

1. Ali so na našem področju volkovi?

Da, v Sloveniji so volkovi stalno prisotni.

2. Kje jih je največ?

Največ, jih je na Kočevskem, Notranjskem zadnje čase pa tudi na Primorskem.

3. Koliko jih je?

Splošna ocena je, da jih je nekaj deset (50 -70).

4. Je že kakšen volk na Štajerskem naredil škodo?

V zadnjih 25 letih ne.

6. So volkovi ogroženi?

Volkovi so ogroženi, zato spadajo tudi med zaščitene vrste zveri v Sloveniji.

7. Ste našli veliko njegovih sledi v gozdu?

Ne

8. Jim nastavljate hrano?

Ne na Štajerskem NE. Na Kočevskem pa za potrebe velikih zveri (medved, volk, ris) lovci zalagajo t.i. "mrhovišča".

9. Ali so tukaj stalno naseljeni, ali samo občasno?

V severu vzhodnem delu Slovenije niti stalno niti občasno.

10. Ali se volkove še sme loviti?

Volkove se sme loviti samo če je izdana odločba pristojnega ministrstva in to je po navadi za le nekaj primerkov v znanstvene namene ali zaradi preprečitve škode (predvsem na drobnici) in to na področjih, kjer volk povzroča škodo.

SKLEPI IN UGOTOVITVE

Cilji najine naloge so prikazati pravo podobo volka v naravi, spoznati nekatere njegove značilnosti in odpraviti nekatere napačne predstave o njem (pravljice, lovske zgodbe...).

Volk (*Canis lupus*) je simbol neokrnjene narave, kot plenilec je pomemben člen v prehranjevalni verigi in človeku ni nevaren. Od leta 1993 je na Rdečem seznamu ogroženih živalskih vrst. Z njegovim varovanjem varujemo tudi druge živali. Ogroža ga nezakonit lov, gradnja naselij, cest na območju, kjer živi.

Anketirala sva učence od 3. do 8. razreda naše šole, skupno 165 učencev. Z anketo sva izvedela, da velika večina učencev ve, da volkovi živijo v Sloveniji, le 3,6% jih meni, da ne živijo v Sloveniji. Učenci vedo, da živijo lahko volkovi v gozdu, goratih predelih, prerijah, in polpuščavah, trije (1,8%) pa mislijo, da tudi na travniku. Večina učencev ve, da se prehranjujejo z mesom, z bolnimi živalmi, z mrhovino in tudi domačimi živalmi.

Skoraj vsi učenci poznajo kakšno pravljico o volku. Našteli so poleg Rdeče kapice še Volk in sedem kozličkov, Peter in volk, Beli očnjak , Trije prašički, Volk in jagnje, Speči pes in volk.

93,8% učencev od 3. do 8. razreda je zapisalo da volkovi niso takšni, kot v pravljicah, ker ne govorijo in ne hodijo po dveh nogah , se ne preoblačijo, so prijaznejši , ne napadajo brez razloga, ampak se borijo za preživetje. jedo druge živali, da preživijo, v naravi ni noben organizem škodljiv, izogibajo človeka in ne iščejo njegove bližine, ampak se borijo za preživetje.

6,3% učencev 5. in 6. razredov pa je zapisalo, da so v resnici takšni, kot v pravljici Rdeča kapica, saj je volk groba žival, so še dosti bolj nevaren, ubije te in poje.

Tistim učencem, ki so ga videli v živalskem vrtu, se je zdel miren, zaspan, ubogljiv, plašen, ki se zmenil za ljudi, le nekateri so ga videli kot strašnega in napadalnega.

Izmed vseh 165 anketiranih učencev jih 63,6 % meni, da so volkovi v naravi nevarni, ker so krvoločni, napadalni, v petih minutah te pojejo do kosti.

36,4% učencev pa meni, da volkovi niso nevarni, saj se bojijo človeka, ne naredijo nobene škode, pomaga človeku, če se nekatere živali preveč razširijo, ker so potrebni v naravi, tako

kot druge živali, če jih ne napademo, nas pustijo pri miru, če nimajo mladičev, nikoli ne bi napadli človeka, razen, če se počutijo ogrožene, če je preveč ljudi, se ne upajo napasti, zmanjšajo preveliko množico živali, napadejo, ker se bojijo in se želijo zavarovati, izognejo se človeku, večina ljudi ne živi blizu volkov, če pa že, se izognejo krajem kjer so ljudje, napadejo le, če ima volkulja mladiče in se izognejo človeku.

Da ne bi več zamenjevali volka iz pravljice Rdeča kapica, sva za učence zapisala osebno izkaznico volka, z njegovimi značilnostmi in ogroženostjo v naravi. Napisala sva tudi pravljico, v kateri volk nima lastnosti kot so požrešnost in krvoločnost.

Naredila sva tudi intervju z Lovsko zvezo Maribor. Izvedela sva, da volkovi na Štajerskem niso naseljeni ne stalno in ne občasno. Na Kočevskem pa za potrebe velikih zveri (medved, volk, ris) lovci zalagajo t.i. "mrhovišča". Lovci se tudi zavedajo, da so volkovi ogrožena in zaščitena živalska vrsta.

ZAHVALA

Zahvaljujeva se vsem, ki so nama pri izdelavi in raziskovanju te naloge pomagali in naju vzpodbujali.

Zahvaljujeva se Lovski zvezi Maribor, s katero sva naredila intervju o volkovih na našem področju, na Štajerskem.

Zahvaljujeva se tudi učencem od 3. do 8. razreda naše šole, ki so izpolnili anketo, s katero sva izvedela kako razmišljajo o volkovih.

Hvala tudi najini mentorici in učiteljici biologije Danici Verzel, ki naju je vodila in spodbujala pri izdelavi naloge in seveda staršem, ki so naju podpirali.

VIRI IN LITERATURA

1. Korenjak, Aleksandra: Volk. Proteus, letnik 4/60 (1997), str. 172-176.
2. Brancelj, Anton: Volk v svetu in pri nas. Proteus, letnik 44 (1982), str. 168-170.
3. Kryštufek, Boris: Žival meseca decembra Volk (*Canis lupus*). Proteus, letnik 4/60 (1997), stran 183.
4. Kryštufek, Boris: Sesalci Slovenije. Prirodoslovni muzej Slovenije, 1991, str. 197-200
5. Sežana/Tolmin/Postojna, 24.01.2010, 09:33 | STA
razširjenost v Sloveniji
6. <http://www.volkovi.si/>
7. <http://www.gea-on.net/clanek.asp?ID=103>)
8. <http://www.proteus.si/>
9. www.arso.gov.si/narava/poro
www.ekogenca.si)
10. Intervju z Lovsko zvezo Maribor

PRILOGE

ANKETA

Sva učenca 8. razreda in delava raziskovalno nalogo o volkovih v Sloveniji, njihovem pomenu v okolju in varovanju. Prosiva, da izpolniš anonimno anketo, ki nama bo pomagala pri najini raziskavi.

Žan Michel Žurga in Marko Pavičević, 8. a

Razred, ki ga obiskuješ:-----

1. Ali v Sloveniji živijo volkovi?

a) da

b) ne

2. Kakšen je pomen volkov v naravi?

3. Poznaš kakšno pravljico, v kateri nastopajo volkovi?

a) da

b) ne

Imenuj jo:-----

4. Meniš, da so volkovi res takšni kot v pravljici Rdeča kapica?

a) da

b) ne

Utemelji svoj odgovor:-----

5. Kje večinoma živijo volkovi? (lahko obkrožiš več odgovorov)

- a) v gozdu
- b) v preriji
- c) na travniku
- d) v puščavi
- e) v gorah

6. S čim se volkovi prehranjujejo?

7. Si že videl volka v živalskem vrtu?

- a) da
- b) ne

Če si ga videl, opiši njegovo vedenje:-----

8. So volkovi nevarni v okolici?

- a) da
- b) ne

Zakaj tako misliš?

Hvala za sodelovanje!